

Tia Halme ja Iina Muikku

Doulien kokemuksia doulan ja kätilön yhteistyöstä synnytysosastolla

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Kätilötyö

Hoitotyön koulutusohjelma

Opinnäytetyö

19.11.2015

Tekijät Otsikko Sivumäärä Aika	Tia Halme ja Iina Muikku Doulien kokemuksia doulan ja kätilön yhteistyöstä synnytysosastolla 36 sivua + 3 liitettä 19.11.2015
Tutkinto	Kätilötyön ammattitutkinto
Koulutusohjelma	Hoitotyön koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Kätilötyön suuntautumisvaihtoehto
Ohjaaja	Lehtori, TtT, Pirjo Koski
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata doulien näkökulmasta doulan ja kätilön yhteistyötä synnytysosastolla, sairaalan käytäntöjen vaikutusta yhteistyöhön sekä yhteistyön kehittämistä. Opinnäytetyön tavoitteena oli kerätä tietoa doulien ja kätilöiden yhteistyön kehittämisen pohjaksi.</p> <p>Opinnäytetyö on toteutettu laadullisena tutkimuksena ja siihen osallistui viisi (n=5) pääkaupunkiseudulla työskentelevää ammattidoulua. Aineisto kerättiin avoimella puhelinhaastattelulla vuonna 2015. Haastattelut on analysoitu aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä.</p> <p>Keskeiset opinnäytetyön tulokset osoittavat, että doulan ja kätilön välinen yhteistyö toimii pääsääntöisesti hyvin ja doulien kokemukset yhteistyöstä ovat positiivisia. Doulatoiminnan koettiin olevan pääkaupunkiseudulla tuttua, ja tämän uskottiin vaikuttavan positiivisesti yhteistyöhön. Doulat kokivat asenteiden heitä kohtaan muuttuneen paljon positiivisemmiksi. Tuloksista nousee esille myös se, että roolien selkeys molemmin puolin on tärkeää yhteistyön kannalta. Yhteistyön toimimattomuuden kuvattiin johtuvan henkilökemioiden kohtaamattomuudesta ja mielipide-eroista. Doulat näkivät yhteistyön kehittämisen tärkeänä ja suhtautuivat siihen positiivisesti. Yhteistyön kehittäminen tulisi doulien mukaan aloittaa lisäämällä kätilöiden tietämystä doulatoiminnasta. Sen kehittämiseksi ehdotettiin myös yhteisiä koulutuksia ja palaveria. Uskottiin myös, että olisi tärkeää tuoda doulia ja kätilöitä enemmän yhteen työn ulkopuolellakin, kuten avoimen keskustelukanavan ja yhteisten tapaamisten kautta. Doulat korostivat palautteen antamisen tärkeyttä yhteistyön kehittämisen kannalta.</p> <p>Tulokset osoittavat yhteistyön toimivan hyvin, mutta kehittämiselle on tarvetta. Opinnäytetyössä käsitellään doulien ja kätilöiden yhteistyötä pääkaupunkiseudulla, joten jatkotutkimukselle on aihetta myös muualla Suomessa. Tutkimustuloksia toivotaankin hyödynnettävän doulien ja kätilöiden yhteistyön kehittämisessä, niin pääkaupunkiseudulla kuin muissa synnytyssairaaloissa ympäri Suomea.</p>	
Avainsanat	doula, kätilö, yhteistyö, synnytys, synnytysosasto

Authors Title Number of Pages Date	Tia Halme and Iina Muikku Doulas' Experiences of the Co-operation Between the Doula and the Midwife on the Delivery ward 36 pages + 3 appendices 19 November 2015
Degree	Bachelor of Health Care
Degree Programme	Nursing and Health Care
Specialisation option	Midwifery
Instructor	Senior Lecturer, Ph.D. Pirjo Koski
<p>The purpose of our Bachelor's thesis was to describe the co-operation between midwives and doulas on a delivery ward from the viewpoint of doulas. Moreover, hospital practices impacts on the implementation and development of the co-operation. The aim of our Bachelor's thesis was to chart evidence-based research results to develop this kind of co-operation.</p> <p>Our Bachelor's thesis was a qualitative study. Data was collected by an open-end telephone interview with five (n=5) professional doulas working in the Helsinki Metropolitan area, Finland. These interviews were analyzed by using the methods of material-based content analysis.</p> <p>The results showed that the co-operation often worked well between doulas and midwives, and the experiences were mainly positive. The doulas stated that their job description was well-known in the Helsinki Metropolitan area, and this had positive impacts on co-operation. The doulas described that attitudes towards them had changed into a more positive way. The results also showed that the clear job description of the doulas and the midwives helped both doulas and midwives to understand each other. The interviewed doulas thought that the reasons for the problems in the co-operation were personal chemistry mismatches and differences of opinions. The doulas thought that the development of the co-operation was important and related to it positively. According to the doulas, the development of cooperation should begin by making midwives aware of the job description of the doula. The interviewed doulas suggested that joint training events and meetings should be organized more often. They believed that it was important to bring doulas and midwives together outside the working hours by the means of an open channel for dialogues and joint meetings. The doulas emphasized the importance of providing feedback as a basis for developing the co-operation.</p> <p>Although, the co-operation mainly worked well, there was a need for developing it. However, our Bachelor's thesis focused on the co-operation between doulas and midwives in the Helsinki Metropolitan area, so more information is needed from other parts of Finland. The results of this Bachelor's thesis may be used in the development of the co-operation between doulas and midwives both in the Helsinki metropolitan area and in other maternity hospitals around Finland.</p>	
Keywords	doula, midwife, co-operation, birth, delivery ward

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Opinnäytetyön lähtökohdat	2
2.1	Aiheen valinta ja teoreettisen taustan rakentaminen	2
2.2	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite	4
3	Opinnäytetyön keskeiset käsitteet	4
3.1	Doula	4
3.1.1	Doulan tuki synnytyksen aikana	5
3.1.2	Doulakoulutus Suomessa	7
3.2	Kätilö	8
3.3	Doulan ja kätilön yhteistyö	9
4	Opinnäytetyön toteutus	11
4.1	Opinnäytetyöskentelyn vaiheet	11
4.2	Opinnäytetyön menetelmälliset lähtökohdat	12
4.3	Aineiston keruu teemahaastatteluna	12
4.4	Sisällönanalyysi	14
5	Opinnäytetyön tulokset	18
5.1	Haastateltavien taustatiedot	18
5.2	Doulien kokemuksia kätilön ja doulan välisestä yhteistyöstä	18
5.3	Sairaaloiden käytäntöjen vaikutus yhteistyöhön	21
5.4	Doulan ja kätilön yhteistyön kehittäminen	23
6	Pohdinta	25
6.1	Tulosten pohdinta ja johtopäätökset	25
6.2	Opinnäytetyön eettisyys	27
6.3	Opinnäytetyön luotettavuus	29
6.4	Jatkotutkimusaiheet	32
	Lähteet	34
	Liitteet	
	Liite 1. Saatekirje	
	Liite 2. Suostumus haastatteluun	
	Liite 3. Haastattelurunko	

1 Johdanto

Ennen vanhaan synnyttäjää tukivat perheen muut naiset, ystävät ja niin sanotut synnytystukihenkilöt eli naiset, jotka olivat itse aiemmin synnyttäneet. Moni asia muuttui kun synnytykset siirtyivät kodeista sairaaloihin. Synnytykset alkoivat medikalisoitua, jonka myötä sosiaalinen, emotionaalinen sekä psyykkinen tuki jäivät vähemmälle. (Green – Hotelling 2014: 194.) Nykyään on alettu taas kiinnittämään huomiota jatkuvan tuen etuihin synnytyksessä. Kätilö ei välttämättä ehdi olla synnyttäjän tukena, sillä hänellä on usein monta synnyttäjää samanaikaisesti. Jatkovaa tukea voikin tarjota esimerkiksi doula.

Aikoinaan kätilö huomioi synnytyssalissa vain synnyttäjän. Nykyaikana on toisin; synnytyssalissa voi synnyttäjällä olla mukanaan puoliso tai hänen sijastaan/ lisäksi synnytystukihenkilö eli doula. Doula toimii synnyttäjän palvelijana ja tukena (Green – Hotelling 2014: 194). Doula on tutustunut synnyttäjään jo raskausaikana ja on siten tietoisempi raskauden kulusta sekä synnyttäjän toiveista, kuin kiireinen kätilö (Mikä on doula? 2015). On hyvä, että synnytysten medikalisoitumista on alettu kyseenalaistaa ja synnyttäjä kohdataan kokonaisuutena.

Doulan tuki ja läsnäolo voi olla äidille erittäin positiivinen kokemus ja suuri apu. Yhä enemmän kiinnitetään huomiota ihmisen psyykkiseen puoleen ja synnytyksestäkin pyritään luomaan mahdollisimman turvallinen, positiivinen ja jopa voimaannuttava kokemus. Doulan läsnäolon on tutkittu madaltavan riskiä psyykkisille traumailla ja peloille. Naisen synnytyskokemus vaikuttaa hänen itsetuntoonsa, vanhemmuuteen sekä imetyksen onnistumiseen. Naisen tyytyväisyyteen synnytyksessä vaikuttaa hänen saamansa tuen laatu, itsensä hallinnan tunne, sekä tunne että voi itse olla aktiivisesti mukana häntä koskevassa päätöksenteossa. (Ballen – Fulcher 2006: 304–307.)

Opinnäytetyömme tarkastelee doulien kokemuksia kätilön ja synnytystukihenkilön eli doulan yhteistyötä synnytysosastolla. Keräsimme aineistoa haastattelemalla viittä synnytyssalissa työskennellyttä doulaa. Roolijako kätilön ja doulan välillä voi olla epäselvä, mikä saattaa aiheuttaa ongelmia. Kokemuksemme perusteella doulat ovat yleistynä, mutta kuitenkin melko uusi asia synnytysosastolla työskenteleville kätilöille.

Vuonna 2014 tehty opinnäytetyö (Hellsten – Jokinen 2014: 21–26) käsitteli doulan ja kätilön yhteistyötä kätilöiden näkökulmasta. Tutkimustuloksien perusteella kätilöillä oli pääosin positiivisia kokemuksia doulan läsnäolosta synnytyssalissa. Kätilöt kuvasivat myös avoimesti doulan läsnäolon haitoista. Haastateltavat kätilöt suhtautuivat doulien ja kätilöiden yhteistyön kehittämiseen myönteisesti, ja kokivat sen myös hyödylliseksi. Ajattelemmme, että asialla on aina kaksi puolta, ja aiheesta saadaan lisää tietoa tutkimalla myös doulien kokemuksia aiheesta. Sekä kätilö että doula työskentelevät yhtä yhteistä päämäärää kohti. Olisikin tärkeää, että molemmat voisivat antaa tilanteessa kaiken tukensa sekä apunsa yhteisten pelisääntöjen puitteissa.

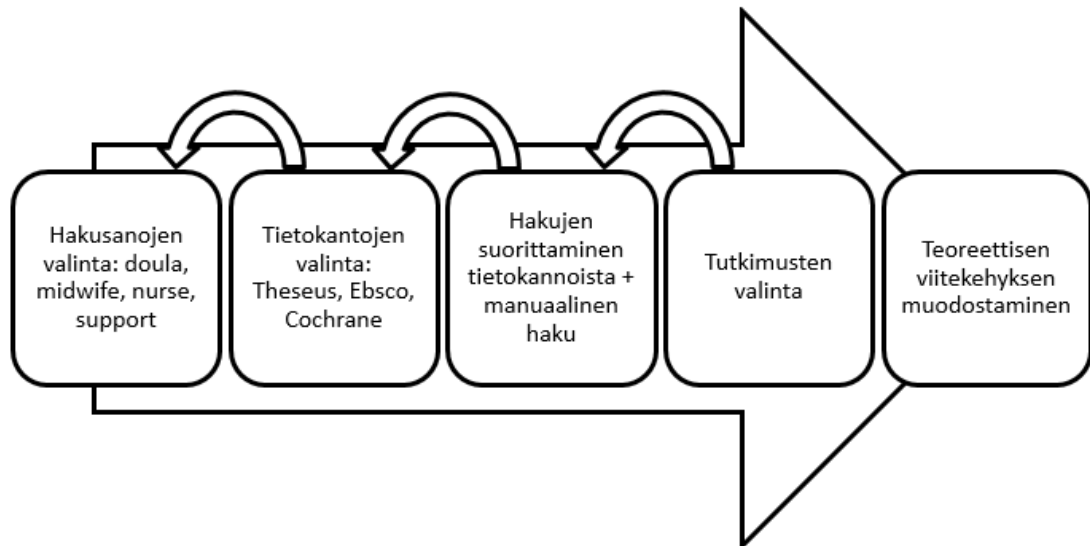
Myös työkokemuksemme myötä olemme huomanneet, että monissa sairaaloissa on valloilla paljon vanhoja ajatus- ja työskentelymalleja. Uskomme, että doula-aihetta tutkimalla voidaan luoda pohjaa doulan ja kätilön yhteistyön parantamiselle ja jopa suomalaisen synnytyskulttuurin muovautumiselle.

2 Opinnäytetyön lähtökohdat

2.1 Aiheen valinta ja teoreettisen taustan rakentaminen

Opinnäytetyön tarve nousi selkeästi esille Hellstenin ja Jokisen (2014: 14–16) opinnäytetyöstä, jossa on tutkittu kätilön ja doulan yhteistyötä kätilön näkökulmasta. Opinnäytetyössä on haastateltu kätilöitä (n=6), joilla on ollut doula vähintään kerran mukana hoitamassaan synnytyksessä. Opinnäytetyössämme tutkimme doulan näkökulmasta yhteistyön toimivuutta.

Tiedonhaku eteni prosessimaisesti eteenpäin, vaikka välillä jouduimmekin palaamaan edellisiin vaiheisiin muokkaamalla hakua. Tiedonhaun vaiheet on esitetty alla olevassa kuviossa (ks. kuvio 1).

Kuvio 1. Tiedonhaun prosessi

Käytimme Theseus-tietokantaa etsiessämme aiemmin tehtyjä opinnäytetöitä liittyen doulatoimintaan. Sen avulla näimme, millaisia töitä on aiemmin tehty, ja millaisia jatko-tutkimuksen aiheita töistä nousi esille. Käytimme myös manuaalista hakua etsiessämme tutkimuksia muiden tutkimusten ja opinnäytetöiden lähdeluetteloista.

Haimme tutkimuksia doulatoiminnasta suomeksi ja englanniksi. Suomalaisia tutkimuksia doulatoiminnasta löytyi vähän, joten työssämme päädyimme käyttämään englannin kielisiä tutkimuksia. Tiedonhaku kuitenkin vahvisti opinnäytetyömme tarpeellisuutta; tietoa aiheesta suomen kielellä tarvitaan lisää.

Tiedonhaun avulla tutkija saa yleiskuvan siitä, mitä aiheesta on aikaisemmin kirjoitettu. Luotettavaa tietoa kannattaa ensisijaisesti lähteä etsimään tieteellisistä artikkeleista, sillä alan asiantuntijat ovat arvioineet niitä, ja tarvittaessa lähettäneet artikkelin takaisin uudistettavaksi. (Metsämuuronen 2006: 26–30.) Haimme englanninkielisiä tutkimuksia Ebsco ja Cochrane -tietokannoista vuosien 2004–2015 välillä. Halusimme tutkimustiedon olevan mahdollisimman tuoretta, sillä doulatoiminta on viime aikoina kehittynyt merkittävästi. Hakusanoina käytimme sanoja ”doula”, ”midwife”, ”nurse” sekä ”support”.

Artikkeliin tutustuminen kannattaa aloittaa hakusanoista, otsikosta ja tiivistelmästä, joiden perusteella artikkeliin perehdytään enemmän tai se jätetään pois (Metsämuuronen 2006: 26). Karsimme osan tutkimuksista pois jo pelkän otsikon perusteella. Luimme jäl-

jelle jääneiden tutkimusten tiivistelmät, joista jäi jäljelle työhömmä soveltuvat tutkimusartikkelit. Valitsemissamme tutkimuksissa on kuvattu kätilön ja doulan yhteistyötä, doulan roolia synnytyksessä, sekä doulan läsnäolon vaikutuksia synnytykseen. Näistä tutkimuksista saimme kattavaa tietoa opinnäytetyömme perustaksi.

2.2 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyömme tarkoituksena on tutkia doulan ja kätilön yhteistyötä synnytysosastolla doulan näkökulmasta. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoa aiheesta sekä kätilöopiskelijoille, että valmiille kätilöille ja doulille yhteistyön kehittämisen mahdollistamiseksi.

Opinnäytetyössä etsimme vastauksia kolmeen kysymykseen:

- 1) Miten doula kokee doulan ja kätilön välisen yhteistyön synnytyssalissa?
- 2) Miten sairaalan käytännöt vaikuttavat doulan ja kätilön yhteistyöhön synnytyssalissa?
- 3) Miten doulan ja kätilön yhteistyötä tulisi kehittää?

Meille tulevana kätilöinä opinnäytetyön tekeminen tarjoaa uutta tietoa ja erilaisia näkökulmia doulan ja kätilön yhteistyöstä. Meidän tarkoituksemme ei ole hyötyä opinnäytetyöstä rahallisesti.

3 Opinnäytetyön keskeiset käsitteet

3.1 Doula

Nimi doula tulee kreikan kielestä ja se tarkoittaa naisen palvelijaa (Doula - synnytystukihenkilötoiminta 2014; What is a doula? 2015). Doulatoiminta on yleistynyt Suomessa viime vuosina suuresti. Tämän voi todeta jo siitä, että internetistä odottaja voi manuaalisella haulla löytää tietoa doulatoiminnasta. Vapaaehtoista doulatoimintaa tarjoavat Suomessa Ensi- ja turvakodit sekä Folkhälsan (Doula 2015; Doula - stödperson vid förlossningen 2015). Ensi- ja turvakodit kertovat sivuillaan doulan toimenkuvasta ja doulan läsnäolon hyödyistä, mikä luo mielikuvan siitä, että doulille on kysyntää ja tarvetta. Esimerkiksi Lahden synnytystukihenkilötoimintaa tarjoava ensi- ja turvakoti kertoo sivuillaan

myöskin, mitä heidän kauttaan doulan läsnäolo synnytyksessä perheelle kustantaa (Doula - synnytystukihenkilötoiminta 2014).

Doulan tarjoamat palvelut ovat vaihtelevia ja monipuolisia. Doula nimikkeenä ei ole suojattu, joten kuka vain voi kutsua itseään doulaksi. Suomessa tunnetuinta on synnytysdoulaus, kun muualla maailmassa myös perhedoulaus on suosittua. Perhedoula tukee perhettä lapsivuodeaikana. Hän voi opastaa muun muassa vastasyntyneen hoidossa, imetyksessä ja arjen pyörittämisessä. (Mikä on doula? 2015.) Synnytyksessä doulan tärkein tehtävä on olla läsnä. Hänen tehtävänä on tukea äitiä hänen tahtomallaan tavalla, sekä auttaa äitiä kokemaan synnytys voimaannuttavana ja turvallisena tapahtumana. (Doula-toiminta 2015.) Doula tarjoaa fyysistä, emotionaalista ja tiedollista tukea synnytyksen aikana. Hän helpottaa synnyttävän naisen, kumppanin ja hoitohenkilökunnan välistä kommunikointia. (What is a doula? 2005.)

Synnyttäjä tapaa doulan jo ennen synnytystä, ja näin voidaan varmistua siitä, että doula tukee synnyttäjän toiveita. Tämä taas parantaa yhteistyötä. (Davis – Pascali-Bonaro 2010.) Odottavan äidin lisäksi doula tukee myös kumppania ennen synnytystä ja tutustuu myös muuhun perheeseen. Doula käy äidin kanssa läpi toiveita synnytyksen suhteen. Doula myös tukee synnytykseen valmistautumista tarjoten tietoa ja henkistä tukea. Tavoite onkin, että doula tapaa synnyttäjän lisäksi myös muut tukihenkilöt ja tutustuu heidän toiveisiinsa synnytykseen liittyen. (Siivola 2015.)

Yhdysvalloissa tehdyssä tutkimuksessa (Carr – Koumouitzes-Douvia 2006: 34) nousi esille, että naiset arvottivat doulan jatkuvana tuen antajana korkeammin kuin kättilön, perheenjäsenet, ystävät, kumppanin tai muun hoitohenkilökunnan. Naiset myös kokivat, että doula antoi kumppanille mahdollisuuden taukoihin synnytyksen aikana. Toisaalta doulan koettiin ohjeistavan kumppania tukemaan synnyttäjää paremmin.

3.1.1 Doulan tuki synnytyksen aikana

Cochrane on julkaissut vuonna 2013 katsauksen, jossa on 23 tutkimusta 16 eri maasta, ja niissä tutkittiin yli 15000 naista. Valittujen tutkimusten perusteella tarkoituksena oli arvioida jatkuvan henkilökohtaisen tuen merkitystä synnytyksen aikana. Katsaukseen valituista tutkimuksista kerättiin tietoa myös siitä, miten jatkuvaan tukeen vaikuttavat hoitopaikan rutiinit, hoitohenkilökunnan suhde sairaalaan ja synnyttävään naiseen, sekä

koska jatkuva tuki alkoi. Jatkuvaa tukea tarjosivat joko doulat, hoitohenkilökunta tai naisen tuntema tukihenkilö, kuten kumppani, äiti tai ystävä. Synnytyksen aikainen tuki voi sisältää emotionaalista tukea, mukavuutta lisääviä toimia, tiedon antamista sekä ajatusten ja toiveiden puoltamista. (Hodnett – Gates – Hofmeyr – Sakala 2013:1-2.)

Jatkuvaa tukea synnytyksen aikana saaneet naiset synnyttivät useammin spontaanisti alakautta, sekä useammin ilman lääkkeellistä kivunlievitystä. Heillä oli myös vähemmän imukuppi- tai pihtiavusteisia synnytyksiä sekä sektioita. Heidän synnytyksensä olivat lyhyempiä, ja he olivat myös tyytyväisempiä synnytykseensä. Vastasyntyneillä oli harvemmin huonot viiden minuutin Apgar-pisteet. (Hodnett ym. 2013:1.)

Jatkuvasta tuesta ei havaittu olevan selkeää vaikutusta muihin synnytyksen aikaisiin interventioihin, äitiin tai vauvaan kohdistuneisiin komplikaatioihin tai imetykseen. Jatkuva synnytyksen aikainen tuki on paljon tehokkaampaa, kun tuen tarjoaja ei ole sairaalan hoitohenkilökuntaa eikä henkilö ole äidin sosiaalisesta verkostosta tuttu. Jatkuva tuki on myös tehokkaampaa tilanteissa, joissa epiduraalipuudutusta ei tarjottu rutiininomaisesti. Ei voida kuitenkaan antaa yhtä oikeaa vastausta jatkuvan tuen ajoituksen merkityksestä. Jatkuvasta synnytyksen aikaisesta tuesta on etuja äidille ja vastasyntyneelle, eikä tuesta tiedetä olevan mitään harmia. Jatkuvan synnytyksen aikaisen tuen kuuluisi olla enemmänkin normi kuin poikkeus. (Hodnett ym. 2013: 2.)

Doula tarjoaa synnyttäjälle jatkuvaa henkistä ja fyysistä tukea. Hän tarjoaa erilaisia lääkkeettömiä kivunlievitys- ja selviytymiskeinoja. Doula tukee, on läsnä ja tarjoaa tietoa sekä tukea synnyttäjälle, huomioiden myös kumppanin kannustaen tätä tukemaan synnyttäjää. Doulan tarkoitus on toimia äidin apuna, päättämättä asioista äidin puolesta. Doula takaa äidille rauhan ja auttaa synnyttäjää tuomaan ilmi omia huolia, ajatuksiaan ja toiveitaan. (Siivola 2015.) Doulan on tuettava synnyttäjää hänen tekemissään valinnoissa silloinkin, kun ne eivät kohtaa doulan oman arvomaailman kanssa, esimerkkinä puudutukset (Kätilöliiton lausunto doulakoulutuksen sisällöstä 2012). Doulan on tärkeää myös tuntea omat rajansa, ja ohjata synnyttäjää tarvittaessa hankkimaan lisätietoa hoitohenkilökunnalta; kätilöiltä ja lääkäreiltä. Doula ei tee lääketieteellisiä hoitotoimenpiteitä, joten niin sisätutkimus ja sydänäänten kuuntelu, kuin kuumeen tai verenpaineen mittaaminen jäävät hoitohenkilökunnan tehtäväksi. (Siivola 2015.)

Synnytyksen jälkeen doula keskustelee synnytyksestä perheen kanssa. Tarkoituksena on antaa äidille mahdollisimman kokonaisvaltainen kuva synnytyksestä, sillä äiti ei synnytyksessä välttämättä ole ehtinyt huomaamaan kaikkea, tai ei jälkeinpäin muista kaikkia yksityiskohtia. Doulan tehtävä on myös auttaa äitiä saamaan lisätietoa tarvittaessa. Doula on synnytyksen jälkeen lähinnä henkisen tuen lähde. Doula ei tee jälkitarkastusta synnytyksen jälkeen. (Siivola 2015.)

3.1.2 Doulakoulutus Suomessa

Kätilöliitto on vuonna 2012 antanut lausunnon doulakoulutuksen sisällöstä. Kätilöliiton lausunnon mukaan koulutuksen tulisi antaa doulalle valmiudet toimia synnyttäjän ja perheen tukena. Doulan toimintaa voi harjoittaa kotona tai sairaalassa. Doulan tulee tuntea normaali raskauden ja synnytyksen kulku sekä fysiologia, joten tästä tulee saada riittävästi tietoa doulakoulutuksessa. (Kätilöliiton lausunto doulakoulutuksen sisällöstä 2012.) Helsingissä doulakoulutusta tarjoaa muun muassa Doulakka. Doulakka asettaakin Kätilöliiton lausunnon mukaisesti tavoitteiksi normaalin synnytyksenkulun tuntemisen ja tavanomaisten toimenpiteiden tietämisen. Doulakan järjestämä peruskurssi on laajuudeltaan vähimmäissuositus doulakoulutuksen pituutta ajatellen. (Synnytysdoulaperuskurssi 2015.)

Doulan tulee antaa synnyttäjälle ja perheelle tietoa sekä tukea. Lausunnon mukaan doulakoulutukseen tulee sisältyä perustiedot lääkkeellisestä kivunlievityksestä, kuten kivunlievityksen edut ja haitat, sekä synnytyksen vaiheet, ja milloin mikäkin kivunlievityskeino on ajankohtainen. Toisaalta taas doulakoulutuksen tulee antaa tietoa synnytyksen luonnollisen etenemisen tukemisesta ja lääkkeettömistä kivunlievityskeinoista, muun muassa lepo, liikkuminen ja TENS-laite. Synnyttäjää tukevana henkilönä doulan tulee saada koulutuksessaan riittävästi tietoa synnytyksen eri vaiheisiin liittyvistä hengitystekniikoista ja niiden ohjaamisesta. (Kätilöliiton lausunto doulakoulutuksen sisällöstä 2012.) Suomen Doulien jäsenet ovat hyväksyneet yhdistyksen laatimat mallit ja toimivat myöskin sen mukaisesti. Suomen Doulien sivuilla mainitaan myös, että Kätilöliitto on tarkastanut ja hyväksynyt heidän toimenkuvansa. Toimenkuva on tarkkaan laadittu ja pitää sisällään menetelmiä sekä toimintatapoja, joiden lisäksi jokaisella doulalla voi olla omia erilaisia tapoja tukea perhettä. (Siivola 2015.)

Doulakoulutuksessa tulee lausunnon mukaan korostaa sitä, että doula on synnyttäjän tuki ja toiveiden mukaan toimija. Kätilöliiton lausunto antaa ohjeen siitä, että doulan tulisi

luoda suhde siihen sairaalaan, jonne hänen asiakkaansa menee synnyttämään. Doulan on siis lausunnon mukaan tunnettava oman alueensa sairaalat ja niiden hoitokäytännöt sekä toimintatavat. (Kätilöliiton lausunto doulakoulutuksen sisällöstä 2012.)

3.2 Kätilö

Kätilö on kätilökoulutuksen käynyt terveydenhoitoalan ammattihenkilö. Kätilö on naisten tautien ja synnytysten asiantuntija, jonka tehtävä on antaa tietoa, tukea ja hoitoa naisille ja perheille ennen synnytystä, synnytyksen aikana ja sen jälkeen. Kätilö voi työskennellä eri sektoreilla, ja hän voi harjoittaa ammattiaan muun muassa sairaaloissa, neuvoloissa ja terveyskeskuksissa. Kätilö voi myös työskennellä kotiolosuhteissa sekä muiden terveyspalveluiden alueilla. Kätilön työtä ohjaa Valviran laki terveydenhuollon ammattihenkilöstä, sekä EU:n direktiivit (Ammattioikeudet 2008; Laki terveydenhuollon ammattihenkilöstä 559/949; Pajukangas 1996).

Kansainvälinen kätilöliitto on kehittänyt kätilön määritelmän, jonka on hyväksynyt Maailman terveysjärjestö sekä Kansainvälinen naistentautien ja synnytyslääkäreiden liitto. Sen mukaan kätilö on suorittanut kätilötyön opinnot hyväksytysti ja saavuttanut vaaditun pätevyyden saadakseen laillisen luvan työskennellä kätilönä. Kätilö työskentelee yhteistyössä naisten kanssa tarjoten tukea, hoitoa ja ohjausta raskauden, synnytyksen ja lapsivuoteen aikana. Kätilö on luotettava ja vastuullinen ammattilainen. Suomessa kätilö vastaa itsenäisesti normaalien synnytysten hoidosta. Kätilön tehtäviin kuuluu ennaltaehkäisevä toiminta, äidin ja lapsen hoitoon liittyvien komplikaatioiden ennakointi, lääketieteellisen avun hankkiminen sekä toiminta hätätilanteissa. Kätilöllä on myös tärkeä tehtävä terveysneuvonnassa ja -kasvatuksessa. Kätilö voi harjoittaa ammattiaan sairaaloissa, neuvoloissa, terveyskeskuksissa, kotona tai muiden terveyspalveluiden piirissä. (Paananen 2012: 25–26; Pajukangas 1996.)

Kätilön tulee ymmärtää seksuaaliterveyden ja terveyden merkitys ihmisen hyvinvoinnin kannalta, sekä hänen tulee ammattihenkilönä myös osata ottaa seksuaalisuuteen liittyvät asiat esiin luontevasti ja selkeästi. Kätilö tukee ja auttaa synnyttäjää sekä perhettä kohtaamaan uuden tilanteen. Häneltä vaaditaan paljon teoretietoa, ja sen lisäksi kykyä ennakoida ja kykyä tehdä päätöksiä itsenäisesti. Vuorovaikutustaidot korostuvat kätilön ammatissa. Kätilö toimii naisten tukena ja edistää naisten tasa-arvoa. (Kätilötyö 2015.)

Synnytystä hoitavalla kätilöllä ja hänen persoonallaan on suuri rooli synnytyskokemuksessa. Kätilön työhön kuuluu synnyttäjän ja tukihenkilön jatkuva informointi synnytyksen aikana. Kätilöltä vaaditaan yksilöllistä kohtaamista, läsnäoloa ja synnyttäjän toiveiden ymmärtämistä. (Helasterä 2015). Synnyttäjä tarvitsee kätilöltä läsnäoloa ja empatiaa. Synnyttäjä tarvitsee emotionaalista, fyysistä ja tiedollista tukea synnytyksen aikana (Raussi-Lehto 2007: 268). Kätilö hoitaa usein monta synnytystä saman vuoron aikana, joten synnytyssalissa vietetty aika jää usein vähäiseksi. Kätilö ei myöskään tunne synnyttäjää entuudestaan, joka voi hidastaan luottamuksellisen suhteen luomista.

3.3 Doulan ja kätilön yhteistyö

Australialaistutkimuksessa tutkittiin doulan (n=6) ja kätilön (n=11) näkökulmia heidän yhteistyöstään ja roolijaostaan. Doulat kuvasivat täydentävänsä kätilön antamaa tukea ja korjaavansa puutteita sekä tukevansa normaalia fysiologista synnytystä. (Stevens – Dahlen – Peters – Jackson 2011: 511–512.) Myös Ruotsissa on saatu lisää tietoa aiheesta tutkimalla kätilöiden kokemuksia doulan läsnäolosta synnytystilanteessa (Akhan – Lundgren 2012: 80–85).

Tutkimusten lopputulokset eroavat toisistaan jonkin verran. Eroja on eniten siinä, kuinka kätilöt kokivat doulan. Australialaisessa tutkimuksessa kätilöt kokivat doulien ottavan heidän roolinsa astumalla heidän alueelleen sekä muuttamalla äidin ja kätilön suhdetta. Joskus kätilöistä tuntui, että doulat manipuloivat äidit olemaan luottamatta hoitohenkilökuntaan. Kätilöt uskoivat doulien pystyvän vaikuttamaan äidin synnytysvalintoihin haluamallaan tavalla. (Stevens ym. 2011: 509.) Australialaistutkimuksessa tuli ilmi, että doulat joutuivat usein pettymään siihen, kuinka kätilöt kohtelivat heitä huonosti tai mahdollisesti jättivät heidät kokonaan huomiotta synnytyksessä. Doulilla ja kätilöillä oli kuitenkin yhteisiä ajatuksia äidin hyvinvoinnista ja molemmilla halu auttaa synnyttäjää. Tutkimuksessa tuli selväksi, että doulia tarvitaan, koska sairaalassa työskentelevällä kätilöllä ei ole aikaa olla koko ajan synnyttäjän luona. Sekä kätilöiden että doulien oli vaikeaa ymmärtää miksi yhteistyö oli kehittynyt vaikeaksi ja roolijako oli epäselvää. Tutkimuksessa molemmat osapuolet olivat sitä mieltä, että kerääntymällä yhteen ja keskustelemalla asioista, yhteistyötä voitaisiin parantaa huomattavasti. (Stevens ym. 2011: 511–513.)

Ruotsissa tutkittiin kätilöiden (n=10) kokemuksia maahanmuuttajanaisten saamasta doulan tuesta synnytyksen aikana. Doulan läsnäolosta koettiin olevan etua kätilölle. Yh-

teistyön koettiin sujuvan hyvin, kun kätilö ja doula molemmat tukevat yhdessä äitiä tiiminä. Kätilöt kuitenkin painottivat sitä, että parhaiten yhteistyö toimii, kun molemmilla on realistinen tavoite ja käsitys tilanteesta. Kätilöt näkivät doulan tuen tärkeänä naisille. Doula helpottaa kätilön painetta olemalla synnyttäjän tukena sekä olemalla synnytysluonnon koko synnytyksen ajan. Kätilöiden mukaan synnyttämässä olevat naiset olivat tyytyväisiä doulan tukeen, sillä doula selventää asioita, antaa tietoa ja on äidin tukena. Doulan nähtiin auttavan kätilöä ymmärtämään kulttuurillisia eroja synnytyksen suhteen. Doulasta nähtiin olevan apua myös tilanteissa, joissa äiti ja kätilö puhuivat eri kieliä. (Akhavan – Lundgren: 83–84.)

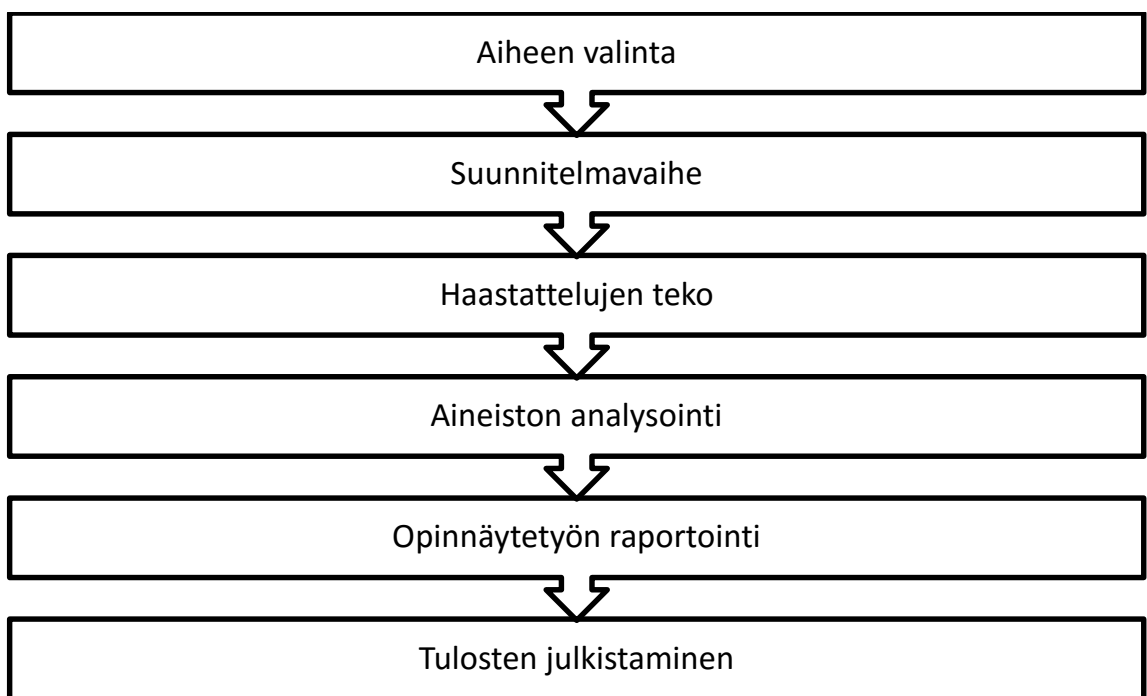
Alabamassa tehdyssä tutkimuksessa (Papagni – Buckner 2006: 15–17) tutkittiin, kuinka synnyttäjät kokivat synnytyshoitajan ottavan synnytystukihenkilön eli doulan vastaan. Tutkimuksessa kysyttiin synnyttäneiden (n=9) naisten kokemuksia doulan sekä synnytyshoitajan antamasta tuesta ja heidän yhteistyöstään. He, jotka kuvasivat hoitajan hyväksyvän ja vahvistavan doulan antamaa tukea, kuvailivat suhdetta kunnioittavaksi, yhteistoiminnalliseksi, ystävälliseksi ja hyvin yhdessä toimivaksi. Kun doula-hoitaja -suhde toimi hyvin, naiset kuvasivat synnytyskokemustaan positiiviseksi ja voimaannuttavaksi. Ne naiset, jotka kuvasivat hoitajan olevan doulan tukemisen suhteen ärtyneitä ja täynnä vihamielisyyttä, kuvasivat doulan ja hoitajan olevan vihamielisiä ja toisiaan vastaan. Nämä naiset kokivat myös, että doula ja hoitaja eivät tulleet toimeen, ja että heidän välillään oli havaittavissa pientä jännitettä. Osa synnyttäjistä kuvasi, että joskus suhdetta ei ollut lainkaan. Tutkimuksessa ajateltiin, että hoitajan vihamielinen asenne saattaa johtua doulan tunkeilevasta ja vihamielisestä asenteesta.

Suomessa tehdyssä opinnäytetyössä (Hellsten – Jokinen 2014: 23–25) opinnäytetyön tuloksissa kävi ilmi, että kätilöt kokivat doulan läsnäolosta olevan enemmän hyötyä, kuin haittaa. Doulilla on paljon tietoa luonnollisista kivunlievityskeinoista, kun taas kätilöt turvautuivat usein lääkkeelliseen kivunlievitykseen. Doulan koettiin olevan avuksi kätilölle monissa tilanteissa. Yhteistyön onnistumiseen vaikutti paljon doulan ja kätilön välinen vuorovaikutussuhde. Doulan toiminta koettiin haitalliseksi, jos hänen motiivinsa olivat väärät, hän ei tiennyt omaa rooliaan, tai jos hän kritisoi hoitohenkilökuntaa ja heidän toimintaansa. Kätilöt kokivat, että synnytys suunnitelmaan tulleet muutokset olivat suurin syy kätilön ja doulan erimielisyyksiin. Kätilöt toivoivat selkeitä yhteistyön pelisääntöjä, jotka olisivat maanlaajuisia.

4 Opinnäytetyön toteutus

4.1 Opinnäytetyöskentelyn vaiheet

Opinnäytetyön tekemisen aloitimme keväällä 2015. Opinnäytetyöprosessi alkoi aihevaiheella, jonka aikana käsitys opinnäytetyön tavoitteesta ja tarkoituksesta alkoi syventyä. Tämän jälkeen aloimme työstää opinnäytetyön suunnitelmavaihetta. Suoritimme aineistonkeruun elokuussa 2015, jonka jälkeen analysoimme aineiston. Etenimme alla olevan kuvion mukaisesti (ks. kuvio 2).

Kuvio 2. Opinnäytetyön eteneminen

Teimme opinnäytetyötä niin, että molemmat osallistuivat haastatteluihin ja aineiston analysointiin. Kirjoittamista jaoimme tasapuolisesti molemmille, kiinnostuksen kohteita mukaillen. Teimme tiiviisti töitä yhdessä ja molemmat osallistuivat opinnäytetyön kaikkiin vaiheisiin.

Julkistimme opinnäytetyömme Metropoliassa järjestettävillä kättilökahveilla joulukuussa 2015. Kättilökahvit ovat Metropolian kättilöopiskelijoiden järjestämä kuukausittainen koontuminen, jonka aiheet vaihtuvat kuukausittain. Esittelimme opinnäytetyömme siellä yhdessä muiden doula-aiheisten opinnäytetöiden kanssa. Kutsuimme myös haastatellut

doulat julkistamistilaisuuteen. Kättilökahveilla opinnäytetyömme tulokset herättivät ajatuksia ja avointa keskustelua. Valmis opinnäytetyö julkaistaan Theseus-tietokannassa.

4.2 Opinnäytetyön menetelmälliset lähtökohdat

Teimme opinnäytetyön laadullisena tutkimuksena. Laadullisen tutkimuksen tarkoituksena on selittää ja avata tutkittavaa ilmiötä, sen tarkoituksena ei ole yleistää tuloksia. (Tuomi – Sarajärvi 2009: 73–74; Vilkkä 2005: 126). Laadullisen tutkimuksen lähtökohdiana on kuvata todellista elämää. Sen tarkoituksena on tutkia kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. (Hirsjärvi – Remes – Sajavaara 1997: 161.) Laadullisessa tutkimuksessa otos jää usein pienemmäksi kuin esimerkiksi määrällisessä tutkimuksessa (Tuomi – Sarajärvi 2009: 85).

Tulosten havainnollistaminen laadullisessa tutkimuksessa tapahtuu usein esimerkiksi aineistoesimerkeillä, kuten esimerkiksi haastateltavien vastauksilla. Aineistoesimerkit valitaan niin, että ne havainnollistavat tulosten yleistä linjaa sekä poikkeuksia. (Vilkkä 2005: 169 – 170.) Käytimme tulosten havainnollistamiseen aineistoesimerkkejä ja kuvioita. Kuvioiden avulla tulosten ala- ja yläluokat ovat selkeästi esillä ja tulosten havainnollistaminen on helppoa.

4.3 Aineiston keruu teemahaastatteluna

Aineistonkeruun toteutimme avoimena haastatteluna. Tutkimushaastattelua ohjaa tutkimuksen tavoite (Ruusuvuori – Tiittula 2005: 23). Avoimessa haastattelussa haastattelu ei rakennu kysymysten ja teemojen ympärille. Haastattelu perustuu haastattelijan ja haastateltavan väliseen vuorovaikutukseen. Haastattelijalla voi jatkaa ja syventää käsiteltävää aihetta tekemällä kysymyksiä haastateltavan vastausten mukaisesti. (Tuomi – Sarajärvi 2009: 75–76; Vilkkä 2005: 104.) Haastattelu oli mielestämme hyvä vaihtoehto, sillä haastateltavia ei ollut montaa. Haastattelun etuna on joustavuus. Tutkija voi toistaa kysymykset, oikaista väärinkäsityksiä ja selventää kysymyksiä tai ilmaisuja. Haastattelun tavoitteena on saada mahdollisimman paljon tietoa tutkittavasta asiasta. (Tuomi – Sarajärvi 2009: 73.)

On tärkeää, että tutkimukseen osallistuvilla henkilöillä on tietoa ja kokemusta tutkittavasta asiasta, joten henkilöiden valinnan tulee olla harkittua ja tarkoitukseen sopivaa

(Tuomi – Sarajärvi 2009: 85). Haastattelimme viittä (n=5) doulaa, jotka työskentelevät pääkaupunkiseudulla. Opinnäytetyössämme haastateltavia oli määrällisesti vähän, sillä haastateltavien suurempi määrä ei todennäköisesti olisi muuttanut työmme tuloksia merkittävästi. Kun tutkittavasta ilmiöstä ei enää saada uutta tietoa, on saturaatiopiste saavutettu (Kankkunen – Vehviläinen-Julkunen 2013: 110; Tuomi – Sarajärvi 2009: 87).

Tarkoituksenamme oli käyttää haastateltavien hankkimiseen lumipallo-otantaa. Lumipallo-otannalla tarkoitetaan sitä, että tutkija löytää haastateltavia edellisten haastateltavien kautta. Tutkijalla on aluksi henkilö, joka antaa yhteystiedot seuraavasta mahdollisesta haastateltavasta. Uusi haastateltava toimii taas samoin, jolloin haastateltavia kerryntyy aineistonkeruun edetessä. (Metsämuuronen 2006: 47.) Otimme ensimmäiseksi yhteyttä yhteen doulaan, jonka yhteystiedot saimme opinnäytetyötä ohjaavalta opettajalta. Häneltä saimme yllättäen kaikkien muiden haastateltavien yhteystiedot, joten lumipallo-otanta ei toteutunut käytännössä.

Haastattelukysymysten operationalisoimisessa otimme huomioon, että kysymykset ovat selkeitä ja helposti ymmärrettäviä. Laadimme haastattelurungon (Liite 3), jota käytimme haastattelutilanteissa.

Haastattelua ohjaavat kysymyksemme olivat:

- 1) Kuvaile doulan ja kättilön yhteistyötä synnytyssalissa.
- 2) Kuvaile sairaaloiden käytäntöjen vaikutusta työhösi synnytyssalissa.
- 3) Miten mielestäsi doulan ja kättilön yhteistyötä tulisi kehittää?

Toteutimme haastattelun puhelinhaastatteluna. Näin pystyimme haastattelemaan doulia myös kauempaa ja yhteisen ajan löytäminen oli helpompaa. Puhelinhaastattelun aika-aulun sovimme etukäteen, jotta kaikki pystyivät valmistautumaan haastatteluun. Haastatteluun valmistautuminen mahdollisti mahdollisimman kattavan tiedon saannin.

Haastattelun onnistumisen kannalta on tärkeää, että haastateltavat tietävät etukäteen haastattelun aiheen ja kysymykset (Tuomi – Sarajärvi 2009: 73). Tästä syystä annoimme haastattelukysymykset noin viikkoa ennen haastateltaville, jotta he pystyivät tutustumaan niihin etukäteen.

Haastatteluaineiston luotettavuuteen vaikuttaa sen laatu. Jos haastateltavista vain osaa on haastateltu, tai jos tallenteiden kuuluvuus on huonoa, haastatteluaineisto ei voi olla

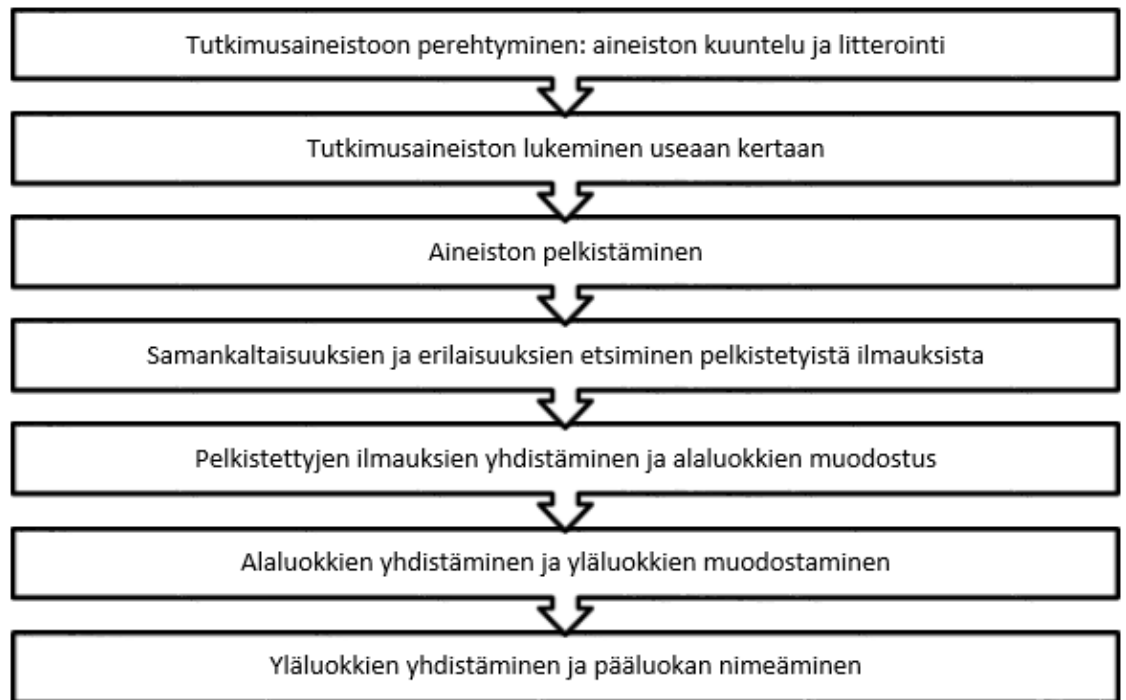
luotettavaa (Hirsjärvi – Hurme 2008: 185). Välttyäksemme edellä mainituilta ongelmilta, valmistauduimme haastattelutilanteisiin huolella opetellen haastattelun kysymykset ulkoa. Kyseessä oli ensimmäinen haastattelututkimuksemme, joten tarvitsimme paljon perehtymistä haastattelun tekemiseen. Koehaastattelun tarkoituksena on testata haastattelurunkoa, kysymysten muotoiluja ja niiden järjestystä. Sen avulla saadaan selville myös haastatteluiden keskimääräinen pituus. (Hirsjärvi – Hurme 2008: 72.) Suoritimme koehaastattelun ennen doulien haastatteluiden alkamista. Koehaastattelun avulla harjoittelimme haastattelutilannetta ja nauhurin käyttöä. Koehaastattelussa kysyimme haastateltavalta samat haastattelukysymykset varmistaaksemme niiden ymmärrettävyyden.

Haastattelun kestoksi arvioimme etukäteen noin 30 minuuttia. Haastattelu aika määräytyi lopulta tapauskohtaisesti, riippuen aineiston määrästä. Haastattelujen pituudet vaihtelivat 20–40 minuutin välillä. Haastattelut suoritimme rauhallisessa paikassa, jotta aineisto saatiin tallennettua hyvin. Ohjasimme myös haastateltavia vastaamaan puheluun rauhallisessa tilassa, jossa he pystyivät osallistumaan haastatteluun ilman häiriötekijöitä tai keskeytyksiä.

Haastatteluun kuuluu haastattelun tallentaminen. Tämä mahdollistaa haastattelun sujuvan nopeasti ja ilman turhia taukoja. Kun haastattelu nauhoitetaan, tapahtumasta saadaan säilytettyä olennaisia seikkoja, kuten äänenkäyttö, tauot ja johdattelut. Haastattelun tallentamiseen tarvitaan haastateltavan lupa. (Hirsjärvi – Hurme 2008: 92–93.) Pyysimme lupaa haastatteluiden tallentamiseen jo opinnäytetyön tiedotteessa (Liite 1), joka annettiin haastateltaville. Tallentamisen toteutimme nauhurin avulla. Nauhurin käyttöä harjoittelimme tehdessämme koehaastattelua.

4.4 Sisällönanalyysi

Tutkimusaineisto voidaan analysoida aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä (Tuomi – Sarajärvi 2009: 108). Aineiston analyysin vaiheet jaetaan karkeasti kolmeen vaiheeseen, jotka ovat aineiston redusointi eli pelkistäminen, aineiston klusterointi eli ryhmittely ja abstrahointi eli teoreettisten käsitteiden luominen (Tuomi – Sarajärvi 2009:108). Analysoimme tutkimusaineiston aineistolähtöisellä eli induktiivisella sisällönanalyysillä, jota ohjasivat opinnäytetyömme tarkoitus ja tutkimustehtävät. Kuviossa 3 kuvaamme, kuinka aineiston analyysi eteni (ks. kuvio 3). Hyödynsimme analyysissä Microsoft Word –tekstinkäsittelyohjelmaa.

Kuvio 3. Sisällönanalyysin eteneminen

Aineiston analysointi alkaa haastattelun tallenteen kuuntelemisella ja sanasta sanaan kirjoittamisella eli litteroinnilla (Tuomi – Sarajärvi 2009:109). Kuuntelimme haastatteluja kotona säilyttääksemme haastateltavien anonymiteetin. Litterointi on usein haastattelututkimuksen eniten sitkeyttä vaativa ja aikaa vievin vaihe (Hirsjärvi – Hurme 2008: 138–140). Litteroimme aineiston rauhassa ja varasimme siihen reilusti aikaa. Aineistoa tuli yhteensä 21 sivua. Puhtaaksikirjoittamisen jälkeen haastattelu luetaan ja sen sisältöön perehdytään. Aineistoon perehtymisen jälkeen aineisto pelkistetään, eli tutkimuskysymysten avulla auki kirjoitetusta aineistosta etsitään kuvaavia ilmaisuja, jotka voidaan merkitä esimerkiksi alleviivaamalla. Ennen analyysin aloittamista tulee määrittää analyysiyksikkö. Analyysiyksikkö voi olla muun muassa sana, lause, ajatuskokonaisuus. (Tuomi – Sarajärvi 2009:109–110.) Luimme aineiston useaan kertaan läpi ja käytimme kuvaavien ilmaisujen merkitsemiseen eri värisiä yliviivauskyniä. Analyysiyksikkönä käytimme ajatuskokonaisuutta. Etsimme molemmat kuvaavia ilmaisuja varmistaaksemme aineiston kattavuuden. Pelkistetyt ilmaukset listataan. Alkuperäisilmaisujen eroja ja yhtäläisyyksiä etsitään, jotta pelkistettyjä ilmaisuja voidaan ryhmitellä, eli klusteroida. (Tuomi – Sarajärvi 2009:109–110.)

Yhdistelimme pelkistettyjä ilmauksia ja niistä muodostimme alaluokkia (Tuomi – Sarajärvi 2009:109–112). Alaluokkia muodostui yhteensä 20. Klusteroinnin ajatellaan olevan

osa abstrahointia. Abstrahointi tarkoittaa, että alaluokat yhdistetään ja niistä muodostetaan yläluokkia. Yläluokkia muodostui yhteensä seitsemän. Yläluokat yhdistetään ja niistä muodostetaan kokoava käsite eli pääluokka. Abstrahoinnin eli käsitteellistämisen avulla luodaan näkemys tutkittavasta ilmiöstä. Sisällönanalyysi kokonaisuudessaan on tulkintaa ja päättelyä, jolla pyritään etenemään aineistosta kohti käsitteellisempää näkemystä. Tutkijan on pyrittävä ymmärtämään tutkittavia heidän näkökulmastaan. (Tuomi – Sarajarvi 2009:109–112.) Muodostimme yläluokista vielä pääluokat.

Taulukko 1. Esimerkki sisällön analysoinnista

DOULIEN KOKEMUKSIA DOULAN JA KÄTILÖN YHTEISTYÖSTÄ				
Suora lainaus	Pelkistys	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
”työskennellään tiiminä” ”kättilö ehdoton osa tiimiä” ”yhteistyö on parhaimmillaan, kun ollaan samalla puolella” ”nii että kättilön ja doulan välille löytyis sellanen ammatillinen, kollegiaalinen yhteys” ”se, että molemmat puolet pystyis antamaan jotain ja sitoutuu siihen yhteiseen päämäärään.”	- tiimityötä - yhteinen päämäärä - kollegiaalisuus -yhteinen päämäärä	Tiimityö	Positiivisia kokemuksia doulan ja kättilön yhteistyöstä	Doulien kokemuksia doulan ja kättilön yhteistyöstä
”siis ihan suoraan on tullut hyviä kommentteja kättilöltä” ”pääasiassa äärimmäisen myönteisiä kokemuksia” ”yhteistyö on tosi tärkeitä ja sen tulee toimia” ”on toiminu aika hyvin” ”se toimii pääkaupunkiseudulla” ”menossa tosi hyvään suuntaan”	- kättilöltä positiivista palautetta - myönteiset kokemukset - yhteistyö tärkeää - yhteistyön tulee toimia - yhteistyö toimii - yhteistyö pääkaupunkiseudulla toimii - menossa hyvään suuntaan	Yhteistyö toimivaa		

<p>"aika hyvin ja luottanut, ja tuntuu just siltä et luottaa hyvin"</p> <p>"jäänyt itselle semmonen kuva, et on luotettu"</p> <p>"siis ihan konkreettisesti otettu siihen apukädeksi"</p> <p>"aika hyvin luottanut tietysti, tai vaikuttanut just siltä, että luottaa hyvin siihen, et mä oon synnyttäjälle tarpeellinen siellä ja näin"</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kätilö luottaa doulaan - jäänyt kuva, että kätilöt luottaa doulaan - doulan hyödyntäminen - luottamus siihen, että doula on synnyttäjälle tarpeellinen 	Luottamus		
<p>"se miten hän puhui synnyttäjälle ja mä jouduin siten lohduttelemaan ja paikkailemaan kätilön tölväyksiä"</p> <p>"osa on kiinni asenteesta, sekä kätilöllä, että doulalla"</p>	<ul style="list-style-type: none"> - eriävät mielipiteet rutiineista - asenteet vaikuttaa yhteistyöhön 	Asenteet	Negatiivisia kokemuksia doulan ja kätilön yhteistyöstä	
<p>"hän(kätilö) odottaa, että doula on se, joka puhuu niitä asioita synnyttäjälle, manipuloi sen mieltä"</p> <p>"hivittävän hankala tilanne doulana, kun kätilö puhuu doulalle eikä synnyttäjälle"</p> <p>"nähdään et doula on päättämässä niistä asioista"</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kätilöt kokevat doulan manipuloivan synnyttäjän mieltä - hankalaa kun kätilö kohdistaa puheen doulalle, eikä synnyttäjälle - koetaan doulan päättävän asioista 	Doulan kyseenalaistaminen		
<p>"jos on tullut sellasia fiiliksiä, että jokin ei oo toiminut, niin sekin on saattanut olla enemmänkin sellanen henkilökemia-asia"</p> <p>"on sitten välillä näitä, että henkilökemia ei toimi"</p> <p>"tietysti on monenlaisia persoonia"</p>	<ul style="list-style-type: none"> - henkilökemia - henkilökemia ei toimi - monenlaisia persoonia 	Henkilökemiat		

5 Opinnäytetyön tulokset

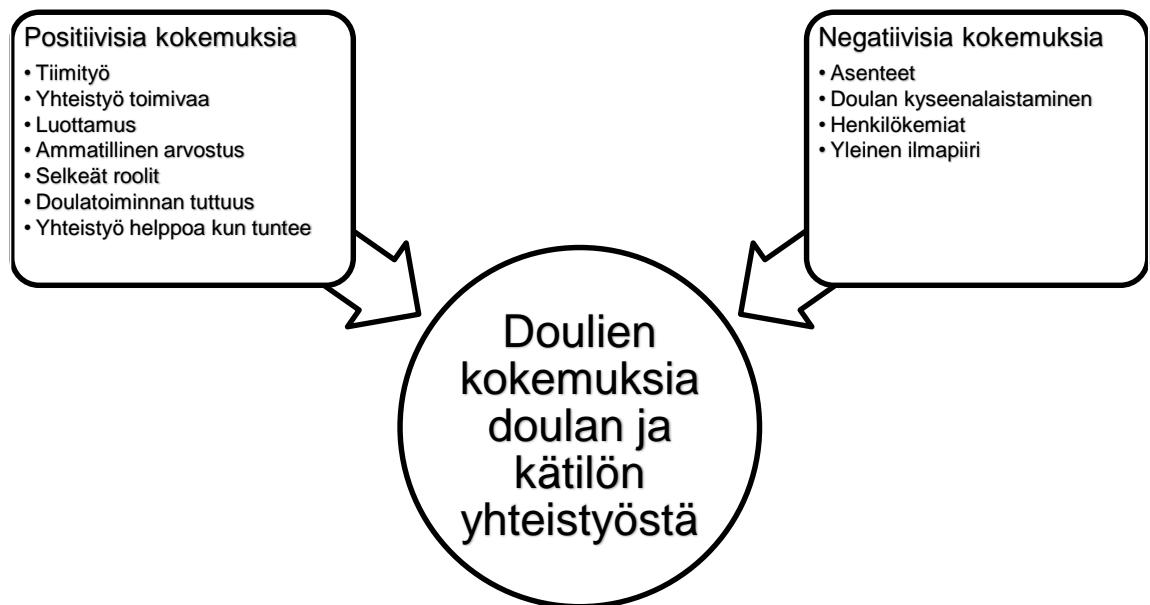
Opinnäytetyön tulokset kuvataan sisällön analyysin esille tuomien alalukkien ja yläluokkien mukaisesti. Tulosten esittämisessä hyödynnetään haastattelujen alkuperäisiä ilmaisuja.

5.1 Haastateltavien taustatiedot

Haastatteluun osallistuneet doulat toimivat pääkaupunkiseudulla ammattidoulina, jotka ovat olleet synnytyksessä doulaamassa 4-25 kertaa. Työvuosia doulilla oli vaihtelevasti 1-5 vuoden väliltä. Douliin oltiin suoraan yhteydessä doulayhteys henkilön avulla. Saimme yhteys henkilöltä haastateltavien yhteystietoja ja otimme heihin yhteyttä sähköpostitse ja puhelimitse haastattelun ajankohdan sopimiseksi.

5.2 Doulien kokemuksia kätilön ja doulan välisestä yhteistyöstä

Doulat kuvasivat yhteistyötä pääosin hyväksi ja toimivaksi. Yhteistyö toimi hyvin, kun doula ja kätilö työskentelivät samalla puolella, synnyttäjän etua ajatellen. Doulat kokivat tärkeinä tiimityöskentelyn ja kollegiaalisuuden. Koettiin, että yhteistyö on jo nyt kehittynyt hyvin ja menossa oikeaan suuntaan. Doulat kokivat kätilöiden ottaneen heidät hyvin vastaan. Suhtautumisen kuvattiin olevan positiivista, jopa uteliaan positiivista. Doulat kokivat myönteisenä myös kätilöiden asenteet heitä kohtaan. Kuviosta 4 voi huomata, että kokemukset jakautuivat positiivisiin ja negatiivisiin, kuitenkin positiivisiin kokemuksiin painottuen (ks. kuvio 4).

Kuvio 4. Doulien kokemuksia yhteistyöstä

Doulat kuvasivat yhteistyön olleen jouhevaa silloin, kun synnytyssalissa oli vastassa tuttu kätilö. Eräs doulista kuvasi, kuinka tutun henkilön kanssa työskennellessä luottamus suhde syntyi nopeammin ja helpommin. Tämä taas näkyi kätilön puolelta joustamisena erilaisissa asioissa. Joustamisen ajateltiin näkyneen esimerkiksi synnyttäjän käydessä wc:ssä, jolloin doulalla oli lupa kiinnittää sydänäänä mittaavien antureiden johdot takaisin paikoilleen, eikä kätilöä tarvinnut vaivata tämän pienen asian vuoksi. Tutun kätilön kanssa työskentelyä kuvattiin erityisen helpoksi. Doulat kuvasivat yhteistyön olleen helpompaa, jos doulatointia ja doulan toimenkuva ylipäättään olivat tuttuja. Vaikka doula ei ollutkaan kätilölle henkilönä ennestään tuttu, oli helpompaa työskennellä, jos kätilölle oli selvää, mitä doula tekee ja erityisesti mitä doula ei tee.

”On jotenkin ollut erityisen helppoa kun on ollut kokonaan tuttu tiimi.”

Yhteistyön kuvailtiin olleen luottavaista ja arvostavaa. Doulat kokivat kätilöiden arvostavan heidän läsnäoloaan ja apuaan. Useampi haastateltava kuvasi, kuinka kätilö näki doulan apuna sekä synnyttäjälle että hänelle itsellensä. Doulat kokivat yhteistyön hyvänä silloin, kun kätilö osasi arvostaa doulan ammattitaitoa ja tietoa. Monelle haastateltavista oli tullut tunne, että kätilö luotti doulaan ja hänen osaamiseensa. Joskus kätilö oli ottanut doulan ihan konkreettisesti lisäksi, kun hän tarvitsi omat kätensä vapaaksi. Moni kuvasi luottamuksen näkyneen niin, että kätilö saattoi jättää heidät pidemmäksikin aikaa

yksin tilanteen ollessa rauhallinen. Heille tuli tunne, että kätilö luotti heidän soittavan kelloa, kun tilanne muuttuu. Parhaimmillaan yhteistyöstä oli tullut tunne, että doula ja kätilö työskentelivät tiiminä.

”...Parhaimmillaan se on ollut sellaista, että tulee sellainen olo, että työskennellään tiiminä ja että kaikki mitä mä sanon synnyttäjälle et kätilö kompaa et ”just niin ja noin”, ja kaikki mitä kätilö sanoo niin mä voin doulana kompata et ”just niin ja noin”

Suurin osa doulien kokemuksista pohjautui siihen, että doula oli kätilöille tuttu ja doulan toimenkuva oli selkeä. Yhteistyön kuvattiin toimineen hyvin, kun molemmilla, sekä kätilöllä että doulalla, oli omat roolit synnytyksessä. Työskentely oli selkeää, kun molemmat pysyivät omissa rooleissaan, arvostaen toisen työtä. Haastateltavista muutama kuvasi, että doulankin oli tärkeää ymmärtää ja arvostaa kätilön työtä. Yhteistyötä paransi se, jos doula ymmärsi, että kätilölläkin oli omat velvollisuutensa ja vastuu.

”Hyvin toimiessaan kun kätilön ja doulan roolit on molemmille toimijoille selkeitä, ja molemmat pysyy ammattitaitoisesti omassa roolissaan. Silloin ei edes pitäis tulla mitään yhteistyön törmäyksiä.”

Yhteistyössä negatiivista koettiin olleen henkilökemioiden kohtaamattomuus. Moni doula korosti sitä, että persoonia on monenlaisia ja aina henkilökemiat eivät kohdanneet. Tilanteiden kuvattiin olleen harvinaisempia, mutta mahdollisia. Kuitenkaan henkilökemioiden vaikutus ei doulien mielestä yleensä näkynyt synnyttäjälle, vaan ammatillisuus säilyi. Yhteistyön toimimattomuuden kuvattiin johtuneen myös asenteista sekä mielipideeroista. Jos kätilöllä oli niin sanotusti huono asenne doulan läsnäoloa kohtaan, vaikutti se koko synnytyksen aikaiseen yhteistyöhön. Usein vaikutus oli doulalle enemmänkin henkisesti rasittava. Myös eriävät mielipiteet rutiinitoimenpiteistä loivat kitkaa.

Osa doulista kuvasi kokemuksen yhteistyöstä huonontuneen, jos kätilö antoi kiireen tai huonon päivän näkyä synnytyssalityöskentelyssään. Osa koki joutuvansa paikkailemaan huonotuulisen kätilön tiuskaisuja. Osa toi myös esille sen, kuinka kätilöiden ja muun henkilökunnan keskinäinen tiuskiminen jäi kaivertamaan mieltä. Doulat korostivat, ettei näissä ollut kyse doulaan kohdistetusta negatiivisuudesta, vaan negatiivissävytteinen ilmapiiri ylipäänsä vaikutti kokemukseen.

”Sitten ne (kättilöt) keskusteli siinä ja tiuski toisilleen ja se tuntu pahalta.”

Muutammat haastateltavista kuvasivat, että joskus kättilö kohdisti puheen suoraan doulalle eikä synnyttäjälle. Tällöin doulista tuntui, että kättilö koki doulan päättävän synnyttäjän asioista, vaikka näin ei missään nimessä ollut. Haastatteluista nousi esiin, että vielä jotkut kättilöt uskoivat ja odottivat doulan manipuloivan synnyttäjän mieltä. Doulat kokivat, että heidät nähtiin synnyttäjän asioista päättäjänä eikä synnyttäjän tukena.

Kaiken kaikkiaan doulat kuvasivat kokemuksiaan äärimmäisen positiivisina ja miellyttävänä. Suurin osa on selvinnyt ilman konflikteja ja ongelmia. Doulat kokevat asenteiden heitä kohtaan muuttuneen paljon positiivisemmiksi ja vastaanotto on lähes aina ollut hyvä. Useampi doula korosti sitä, että yhteistyön kättilön ja doulan välillä tulee toimia.

”Ja mun oma lähtökohta doulan ja kättilön väliseen yhteistyöhön on se, että se on selvä asia minkä tulee toimia.”

5.3 Sairaaloiden käytäntöjen vaikutus yhteistyöhön

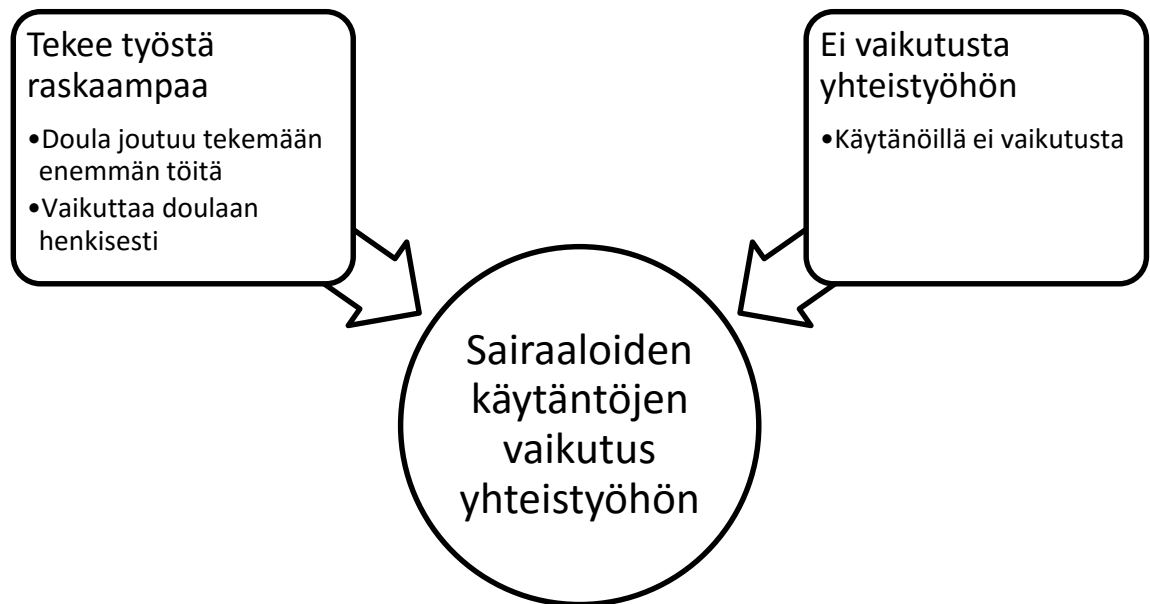
”Doulan pitää tehdä enemmän töitä, että äiti pääsis takaisin siihen synnytyskuplaan”

Haastattelussa kysimme doulilta, kuinka sairaaloiden käytänteet vaikuttivat heidän työhönsä doulina. Käytäntöjen ja rutiinien kuvattiin hankaloittaneen työtä ja lisänneen sitä. Doulan täytyi tehdä enemmän töitä tukeakseen synnyttäjää. Haastateltavat kuvasivat, kuinka sairaalassa melko rutiinisti tapahtuvia toimenpiteitä joutui perustelemaan enemmän synnyttäjälle, ja synnyttäjää täytyi ehkä pehmitellä toimenpidettä varten. Etenkin jos rutiinisti tapahtuneet asiat poikkesivat synnyttäjän toiveista, kuten esimerkiksi kalvojen puhkaisu tai napanuoran katkaisu heti syntymän jälkeen. Synnyttäjää usein piti pehmitellä toimenpidettä varten ja hänelle piti tarkkaan kertoa sen merkityksestä. Doulat kuvasivat, kuinka he pyrkivät kääntämään asioita synnyttäjälle positiiviseksi voimavaraksi jo synnytyksen aikana. Tämän he kokivat vienneen paljon energiaa. Useampi doula mainitsi käyneensä synnyttäjän kanssa jälkikeskustelun synnytyksen jälkeen. Doulat kokivat, että jälkikeskustelussa he joutuivat myös työstämään paljon synnytyksessä tapahtuneita asioita. Koettiin, että doula joutui nostamaan esille tavallista enemmän positiivisia asioita, jotta synnyttäjä kykeni hyväksymään rutiinisti tapahtuneet toimenpiteet.

”Välillä tuntuu olevansa todella kädetön ja voimaton”

Useampi haastateltavista kuvasi, kuinka sairaaloiden käytännöt eivät suoranaisesti vaikuttaneet heidän työskentelyynsä vaan käytännöt vaikuttivat heihin synnyttäjän kautta. Doulat kuvasivat, kuinka synnyttäjän tunteet erilaisissa tilanteissa heijastuivat heihin. He kuvasivat, kuinka tilanteet, joissa synnyttäjän toiveet eivät toteutuneet sairaalan käytäntöjen vuoksi, harmittivat synnyttäjän lisäksi doulaa. Doulat tunsivat olonsa voimattomiksi ja kädettömiksi tilanteissa, joissa he eivät voineet vaikuttaa tapahtumien kulkuun. He kuvasivat, kuinka esimerkiksi tietyssä asennossa oleminen harmitti synnyttäjän puolesta. Etenkin hetket, jolloin synnytys oli sujunut omalla painollaan hyvin ja nyt täytyi asentoa vaihtaa rutiinitoimenpiteen, esimerkiksi kalvojen puhkaisun, vuoksi.

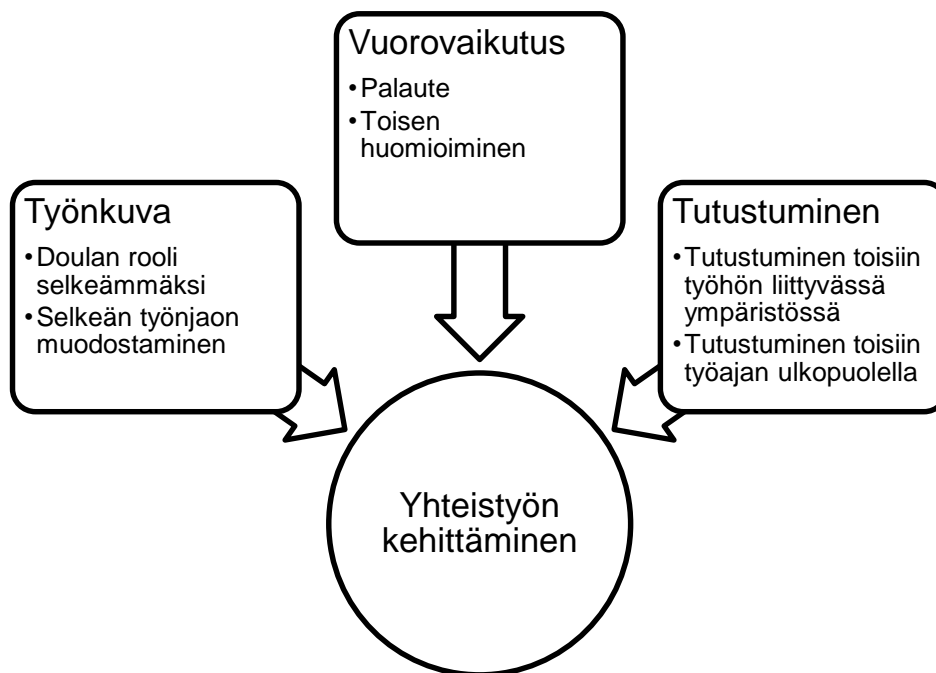
Käytäntöjen kuvattiin siis vaikuttaneen yhteistyöhön kätilön kanssa sekä doulan omaan työskentelyyn. Suurin osa kuvasi vaikutusten olleen työtä vaikeuttavia tai hankaloittavia ja pieni osa kuvasi, ettei käytännöillä ollut vaikutusta työskentelyyn synnytysosastolla. Kuvio 5 kuvaa käytäntöjen näkyneen työskentelyssä negatiivisesti tai ei ollenkaan (ks. Kuvio 5).

Kuvio 5. Käytäntöjen vaikutus yhteistyöhön

5.4 Doulan ja kättilön yhteistyön kehittäminen

Doulilta kysyttiin, kuinka heidän mielestään yhteistyötä doulan ja kättilön välillä voitaisiin kehittää. Yhteistyön uskottiin paranevan työnkuvan selkeyttämisellä, vuorovaikutusta lisäämällä ja toisiin tutustumalla, kuten kuviosta 6 käy ilmi (ks. Kuvio 6).

Kuvio 6. Yhteistyön kehittäminen

Tärkeimmäksi yhteistyön kehittämiskeinoksi doulat kuvasivat sen, että doulatoiminnan tulisi olla tutumpaa synnytysosalissa työskenteleville kättilöille. Haastateltavat kokivat, että doulan läsnäoloa tulisi normalisoida, sillä doulatoiminta kasvaa koko ajan. Haastateltavat ehdottivat, että doulat voisivat itse aktivoitua ja tuoda enemmän esille toimintaansa. Koettiin, että synnytysosalikättilöiden olisi hyvä tietää, mikä doula on ja mitä doula tekee. Doulat voisivat esimerkiksi käydä synnytysosastoilla kertomassa työnkuvastaan. Eräs haastateltavista korosti sitä, että kättilöiden olisi ennen kaikkea tärkeä ymmärtää se, mitä doula ei tee. Yhteistyössä roolien selkeyden tärkeyttä korostettiin. Eräs haastateltavista kertoi, että rajan vedoista tulisi keskustella enemmän, sillä rajat eivät aina ole selkeitä. Molempien tulee pysyä omissa rooleissaan, jotta epäselvyyksiltä voidaan välttyä.

"Doulatoiminta kuitenkin kasvavaa, että ei doulat ole minnekään lähdössä. Sen takia olisi tärkeää kehittää ja normalisoida doulan läsnäoloa"

Eräs haastateltavista kuvasi myös sitä, että he doulina ovat asiakassuhteessa synnyttäjän kanssa. Asiakassuhdetta tulisi korostaa kätilöille. Doulan läsnäolo synnytyksessä on äidin oma valinta, ja doulat toivoivat äidin valintaa kunnioitettavan.

Kuvattiin, että myös doulat ovat jakautuneet esimerkiksi vapaaehtoisin ja yrittäjädouliin. Tällä hetkellä doulat kokevat, että doulien välinen yhteistyö on välillä heikkoa. Doulat harvoin vaihtavat kokemuksia ja mielipiteitään toistensa kanssa, mikä osaltaan vaikuttaa myös kommunikointiin kätilöihin päin. Olisi tärkeää, että doulat pystyisivät keskustelemaan keskenään ja vaihtamaan mielipiteitä. Doulien yhdistyminen parantaisi myös doulien ja kätilöiden välistä toimintaa.

Haastatteluissa nousi esille ajatus siitä, että doulien ja kätilöiden tulisi olla toisilleen tutumpia henkilöinä. Yhteistyötä toivottiin enemmän sekä ammatillisesti että työtuntien ulkopuolella. Tärkeäksi koettiin esimerkiksi yhteiset koulutustilaisuudet, yhteistyökuviot ja seminaarit. Doulat uskovat, että keskustelemalla asioista voitaisiin kumota vanhoja ennakoluuloja, -käsityksiä ja kuulopuheita. He toivoivat, että käytössä olisi jatkuva matalan kynnyksen keskustelu. Ajateltiin, että yksittäinen synnytys ei ole paikka yhteistyön kehittämiseksi, vaan doulia ja kätilöitä pitää tuoda yhteen myös työympäristön ulkopuolella.

”Ja heti kun tuntee, niin se auttaa jo niin monessa asiassa. Koska väärinymmärrykset tulee just siitä, kun kahvipöydässä keskustellaan jostain ja sit se juoru lähtee liikkeelle ja kohta ei tiedä ketä on tehnyt mitään...”

Haastateltavat uskoivat vahvasti siihen, että doulien sekä kätilöiden yhteen tuominen synnytyssalin ulkopuolella voisi kehittää yhteistyötä parempaan suuntaan. Yhteistyön kehittämisen keinoiksi mainittiin muun muassa avoimet foorumit ja yhdessä tekeminen. Doulat ymmärsivät, ettei kaikki kuitenkaan pääse työn ulkopuolella osallistumaan esimerkiksi yhteisiin konferensseihin tai seminaareihin. Tämän takia myös työajalla esimerkiksi ”kahvipöytäkeskustelut” koettiin tärkeiksi, sillä silloin työajalla kätilöt pääsevät tutustumaan doulat toimintaan paremmin. Doulat myöntävät, ettei jokainen doula voi tuntea jokaista kätilöä ja toisin päin, mutta se voisi kuitenkin lujittaa luottamusta ja edesauttaa yhteistyötä, kun edes hieman tuntisi.

”Ei sillein leiriydytä, vaan että mitäs me tässä yhdessä tehdään”

Tällä hetkellä doulat kuvasivat yhteistyössä hyvänä toisen ammattitaidon arvostamisen ja arvostuksen näyttämisen. Doulat kokivat, että yhteistyötä voisi vielä kehittää palautetta antamalla puolin ja toisin. Kuvattiin, kuinka doula tulee niin sanotusti ulkopuolisena synnytyssaliin työskentelemään, joten doulan on kohteliasta esittäytyä tullessa ja kiittää yhteistyöstä sen päättyessä. Doulat kokivat tärkeäksi mahdollisuuden antaa palautetta myöhemmin synnytyksen jälkeenkin, etenkin jos jokin menee pieleen. Keskustelu siitä, että miksi on tehty näin, nähtiin olennaisena omien toimintatapojen kehittämisen kannalta. Myös positiivisen palautteen antamista pidettiin hyvänä keinona yhteistyön lujittamiseksi. Haastatteluissa nousi esille, että palautetta tulee joskus epäsuorasti kättilön kirjaamasta synnytyskertomuksesta tai synnyttäjän kautta, mutta doulat toivoivat, että palautetta uskallettaisiin antaa myös suoraan.

”Ja se, että sit kun jotain menee pieleen, tai on jotain palautetta, myös hyvää palautetta, et sitä annettais”

6 Pohdinta

6.1 Tulosten pohdinta ja johtopäätökset

Keskeiset tutkimustulokset osoittavat, että doulan ja kättilön välinen yhteistyö toimii pääsääntöisesti hyvin ja doulien kokemukset yhteistyöstä ovat positiivisia. Doulatoiminnan koettiin olevan pääkaupunkiseudulla tuttua, ja tämän nähtiin vaikuttavan positiivisesti yhteistyöhön. Doulat kokivat asenteiden heitä kohtaan muuttuneen paljon positiivisemmiksi. Tuloksista nousee esille myös se, että roolien selkeys molemmiin puolin on tärkeää yhteistyön kannalta. Yhteistyön toimimattomuuden kuvattiin johtuvan henkilökemioiden kohtaamattomuudesta ja mielipide-eroista. Opinnäytetyössämme tuli esille myös doulan ja kättilön roolit sekä niiden selkeys. Kun roolit ovat selkeitä, yhteistyö toimii saumattomammin. Tulos on samansuuntainen Ballenin ja Fulcherin (2006: 308–309) tutkimustulosten kanssa. Heidän tutkimuksensa mukaan yhdessä työskennellessään doulalla sekä kättilöllä on omat roolinsa synnytyksessä. Doula voi tarjota lisäkädet kiireisille hoitajille, ja doula auttaa henkilökuntaa tukemalla kumppania ja perheenjäseniä pitkän synnytyksen aikana.

Australialaisessa tutkimuksessa doulat olivat usein pettyneitä siihen, kuinka heitä kohdeltiin synnytyksissä. He myös kertoivat, että joskus kätilöt jättävät huomioimatta heidät. (Stevens ym. 2011: 513.) Tätä tuloksissamme ei selkeästi näkynyt. Opinnäytetyössämme doulat kertoivat, että kiire tai henkilökemioiden kohtaamattomuus näkyy välillä doulan ja kätilön yhteistyössä. Siinä ei kuitenkaan tullut esille, että doulat olisivat pettyneitä siihen, kuinka heitä on synnytyksessä kohdeltu. Doulat eivät myöskään tuoneet esille, että kätilö olisi jättänyt huomioimatta doulan.

Tuloksissamme nousi esille doulan esittäytymisen tärkeys ja kollegiaalinen ilmapiiri. Sekä positiivinen että negatiivinen palaute nähtiin tärkeänä. Samankaltaisiin tuloksiin päädyttiin Ballenin ja Fulcherin (2006: 309) tutkimuksessa, jonka mukaan esittäytyminen synnytyssalin ulkopuolella doulan tullessa sairaalaan ja vuoronvaihdon yhteydessä on tärkeää yhteistyön kannalta. Samalla hoitaja voi selvittää doulan kanssa, miten doula voi olla avuksi ja mikä voi olla haitaksi.

Tämän opinnäytetyön haastatteluihin osallistuneet doulat kokivat, että heillä on mahdollisuus tarjota enemmän tukea synnytyksen aikana kuin kätilöllä, koska doula tuntee synnyttäjän ja on synnyttäjän tukena koko synnytyksen ajan. Stevens ym. (2011:511) tutkimuksen mukaan kätilöillä ei ole tarpeeksi aikaa tukea äitiä kunnolla, sillä työstä suuri osa menee kirjaamiseen ja muuhun hallinnolliseen työhön. Kätilöt eivät ehdi olla synnyttäjän luona, vaikka se kuuluu kätilön rooliin. Doulat kokivat täyttävänsä tätä puuttuvaa palasta.

Opinnäytetyössämme doulat korostivat olevansa äidin valitsema synnytystukihenkilö. Doula on töissä äidille, ja kaikki mitä doula sanoo, on äidin toiveita. Eräs doulista kertoi, että joskus kätilö voi kokea doulan manipuloivan synnyttäjän mieltä. Tätä tukee tutkimus, jossa tuotiin esille, että joskus kätilöt kokivat doulan manipuloivan äitiä olemaan luottamatta kätilöön (Stevens ym. 2006: 513).

Opinnäytetyössämme doulien ja kätilöiden yhteistyön kehittäminen nähtiin tärkeänä asiana. Haastateltavat toivat usein esille toimivan yhteistyön merkitystä. Tätä tukee Ballenin ja Fulcherin (2006: 309) tutkimus, jossa tuotiin esille doulien arvostavan opastusta, palautetta ja varsinkin yhteistyötä. Doula arvostaa keskusteluja henkilökunnan kanssa, mikä voi tarvittaessa nopeasti puhdistaa ilmaa ja mahdollistaa kollegiaalisemman ilmapiirin. Ymmärrys siitä, että doulilla on paljon tietoa, joka täydentää ja eroaa hoitajien tiedosta, johtaa molemminpuoliseen kunnioitukseen. Tiimityöskentely mahdollistaa sekä

hoitajan että doulan tekemään työnsä hyvin palvellakseen synnyttävää äitiä. Myös Australialaisessa tutkimuksessa molemmat näkivät potentiaalin yhteistyölle. Sekä doulat että kätilöt työskentelevät samaa päämäärää kohti: äidin ja vastasyntyneen parasta. Kätilöt kertoivat, että säännölliset tapaamiset yhdessä doulien kanssa voisivat parantaa yhteistyötä. (Stevens ym. 2011: 511.)

Doulan ja kätilön yhteistyön kehittäminen nähtiin tärkeänä ja välttämättömänäkin asiana. Myös Hellstenin ja Jokisen (2014: 25–26) opinnäytetyöhön osallistuneet kätilöt näkivät yhteistyön kehittämiselle olevan tarvetta. Opinnäytetyömme tuloksista voi huomata, että pääkaupunkiseudulla doulatoiminta on suuresti kasvanut viime vuosina ja sitä myötä yhteistyö on kehittynyt pakostakin.

6.2 Opinnäytetyön eettisyys

Tutkimusta tehdessä tulee noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä (Leino-Kilpi – Välimäki 2008: 364). Tutkimustyön aiheen valintaan itsessään liittyy eettisiä kysymyksiä. Eettisellä ajattelulla pyritään pohtimaan, mikä on oikein ja mikä väärin suhteessa omiin ja yhteiskunnan arvoihin. Tutkimusetiikkaa käsiteltäessä puhutaan normatiivisesta etiikasta eli pyrkimyksestä vastaamaan kysymykseen siitä, mitkä ovat oikeaksi koetut säännöt ja miksi. Tutkimustyössä kerätyn aineiston käsittely ja säilytys vaikuttavat olennaisesti tuotetun tiedon luotettavuuteen. (Kuula 2011: 21–24).

Tutkimusaiheen tulee tuottaa tietoa ympäröivästä maailmasta. On tärkeää pohtia, mitä tutkitaan, ja mitä ei valita tutkimustyön kohteeksi. (Vehviläinen-Julkunen 1997: 26–28.) Aihetta valitessamme tutustuimme aiheeseen liittyvään tutkittuun tietoon tarkasti. Ymmärsimme, että aiheesta on hyvin vähän tutkittua tietoa, mikä lisää aiheen yhteiskunnallista sekä ammatillista merkitystä. Aiheesta aiemmin tehty opinnäytetyö nosti esiin tutkimustyön tarpeen. Opinnäytetyön aihe on ajankohtainen, sillä doulatoiminta on kasvavaa sekä pääkaupunkiseudulla että muualla Suomessa. Aihevalinnan eettisyyttä pohdimme jo aiheseminaarissa.

Tutkijan tulee huolehtia, että mahdolliset lupa-asiat ovat kunnossa suhteessa haastattaviin (Vehviläinen-Julkunen 1997: 28). Opinnäytetyötä tehdessämme otimme huomioon tutkimuslupa-asiat. Meidän ei tarvinnut hakea varsinaista tutkimuslupaa, mutta eettisyyttä ja luotettavuuttakin lisätäksemme tiedotimme haastateltavia opinnäytetyöstä. Pyy-simme heiltä myös kirjallisen tai sähköisen suostumuksen (Liite 2) haastatteluun.

Otimme huomioon myös sen, että haastateltavalla on oikeus keskeyttää haastattelu missä vaiheessa tahansa. Osallistuminen oli vapaaehtoista, emmekä painostaneet tai suostutelleet henkilöitä osallistumaan tutkimukseen millään tavalla.

Ennen prosessin aloittamista tulee huomioida, ettei tutkimus saa vahingoittaa tutkittavia henkilöitä millään tavalla. Tutkimusetiikan kannalta on myös tärkeää, että tutkimuksesta saatavan hyödyn tulisi olla suurempi kuin siitä aiheutuvan mahdollisen haitan. (Vehviläinen-Julkunen 1997: 26–28.) Tutkijan on erittäin tärkeää tiedottaa tutkittavia, sillä heillä on oikeus tietää tutkimuksen vaikutukset heihin yksityishenkilöinä. Laadullisessa tutkimuksessa on kyseessä tutkimussuhde, ei niinkään yksittäisen tutkittavan tutkimuskohteeksi joutuminen. Tutkimussuhteen luomisessa korostetaan anonymiteettiä. (Vehviläinen-Julkunen 1997: 28–30.) On tärkeää, että tutkimukseen osallistuvia ihmisiä kohdellaan rehellisesti ja kunnioittavasti, sekä heiltä pyydetään suostumus tutkimukseen osallistumisesta (Leino-Kilpi 2014: 367). Aineistoa kerätessämme selvitimme haastateltaville opinnäytetyön tarkoituksen selkeästi. Toimiaksemme eettisesti oikein, avasimme aineistonkeruumenetelmän haastateltaville. Kerroimme haastateltaville, että haastattelu tapahtuu puhelimitse ja puhelu nauhoitetaan. Korostimme sitä, että nauhoitteet ovat vain meidän, opinnäytetyötä tekevien käytössä. Nauhoitukset hävitetään opinnäytetyön valmistuttua. Annoimme haastateltaville mahdollisuuden olla yhteydessä jo ennen haastattelutilannetta. Tämä lisää eettisyyttä ja varmuutta siitä, ettei haastattelukysymyksistä tule epäselvyyksiä tai väärinymmärryksiä haastattelutilanteessa.

Aineistoa litteroidessamme kuuntelimme haastatteluita kotona kuulokkeilla, varmistaen etteivät ulkopuoliset kuule haastatteluja. Tutkijan täytyy pyrkiä mahdollisimman hyvään puolueettomuuteen. Laadullisessa tutkimuksessa aiheeseen yhdistyy myös yksilöllisyyden huomioiminen. (Vehviläinen-Julkunen 1997: 31.) Etenkin laadullisessa tutkimuksessa anonymiteetin huomioiminen on tärkeää, sillä tuloksissa saatetaan käyttää suoraa lainausta aineistosta. Haastateltavien henkilötietoja ei voi tunnistaa ja heidän yksityisiä tietojiaan ei käytetä heidän edun vastaisesti (Kankkunen – Vehviläinen-Julkunen 2013: 221; Vehviläinen-Julkunen 1997: 28). Olemme noudattaneet salassapitovelvollisuutta koko opinnäytetyöprosessin ajan. Opinnäytetyön suorat lainaukset haastatteluista ovat anonymymeja, eikä niistä voi tunnistaa haastateltavaa.

Piittaamattomuus ja vilppi ovat vastoin hyvää tieteellistä käytäntöä. Piittaamattomuutta voi olla puutteelliset viittaukset aiempiin tutkimuksiin, tulosten huolimaton tai puutteelli-

nen kirjaaminen sekä muiden tutkijoiden osuuden vähättely. Tuloksia analysoitaessa mitään osaa aineistosta ei saa jättää tutkimatta. Vilppiä esiintyy tulosten väärentämisenä tai vääristelynä sekä luvattomana lainaamisena. (Leino-Kilpi 2014: 364.) Olemme viitanneet selkeästi käyttämiimme lähteisiin ja lähteet olemme merkinneet Metropolia Ammattikorkeakoulun kirjallisten ohjeiden mukaan. Opinnäytetyön tulosten analysoinnissa olemme ottaneet huomioon kaikki vastaukset.

Tulosten vääränlaiseen tulkintaan toi vaikuttaa tutkijan oma ennakoasenne. Tutkijalla saattaa olla asenteita, odotuksia tai epäilyjä tutkimaansa asiaa kohtaan. (Leino-Kilpi 2014: 369–370.) Suhtauduimme avoimesti ja kiinnostuneesti opinnäytetyön tekoon, eikä meillä ollut ennakoasenteita tutkittavaa aihetta kohtaan. Tulokset olemme esittäneet mahdollisimman puolueettomasti ja rehellisesti.

Plagiointi ja väärentäminen ovat tutkimuseettisiä väärinkäytöksiä (Kankkunen – Vehviläinen-Julkunen 2013: 224; Kuula 2011: 29; Leino-Kilpi 2014: 370). Opinnäytetyöemme on tarkastettu Turnitin-järjestelmässä. Järjestelmän avulla tarkistimme suorien lainausten määrää voidaksemme varmistaa, ettei raportissa ole suoria lainauksia. Turnitin-järjestelmän mukaan suoria lainauksia opinnäytetyöraportissamme on 4 %. Tutkijan velvollisuutena on tutkimuksen tulosten raportointi, jonka avulla tulokset saadaan julkiseen arviointiin (Kankkunen – Vehviläinen-Julkunen 2013: 172). Tutkimuksen tulokset julkaistaan avoimesti ja rehellisesti, kuitenkin huomioiden tutkittavien tietosuojan takaaminen.

6.3 Opinnäytetyön luotettavuus

Laadullisen tutkimuksen kriteerit luotettavuuden arvioimiseksi ovat samearajaisemmat kuin määrällisen tutkimuksen kriteerit. Laadullisessa tutkimuksessa tutkija itse on pääasiallinen kriteeri luotettavuudelle, sillä tutkija on tutkimuksensa keskeinen tutkimusväline. Luotettavuutta arvioidessa tulee arvioida koko tutkimusprosessia. (Eskola – Suoranta 2008: 210–211.) Laadullisen tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttavat uskottavuus, vahvistettavuus, refleksiivisyys ja siirrettävyys (Kylmä – Juvakka 2007: 127).

Uskottavuudella tarkoitetaan koko tutkimuksen ja tutkimustulosten uskottavuutta, sekä sen osoittamista tutkimuksessa. On siis oltava varma, että tulokset ovat tutkittavien henkilökohtaisia näkemyksiä tai kokemuksia tutkittavasta aiheesta. (Kylmä – Juvakka 2007: 128.) Otimme tuloksissa huomioon vain doulien omat kokemukset. Useampi haastattelusta kuvasi myös tilanteita ja kokemuksia, joita oli tapahtunut heidän tuttavilleen.

Luotettavuutta voi heikentää tutkittavan rehellisyyden tai avoimuuden puute. Tutkittavat voivat kertoessaan muunnella totuutta, unohtaa tärkeitä asioita tai he voivat jättää olennaisia asioita kertomatta. (Nieminen 1997: 217.) Opinnäytetyön tulosten luotettavuuteen liittyy haastattelijoiden ja haastateltavien motivaatio (Kylmä – Juvakka 2007: 93). Pyrimme haastattelijoina motivoimaan haastateltavia, kuitenkin ohjailematta heitä. Haastattelu on kuitenkin joskus päätettävä, joten on vaikea arvioida sitä muistivatko haastateltavat mainita kaikki asiat, jotka aiheeseen liittyvät. Pohdimme jälkeenpäin sitä, olisiko haastateltavien ollut helpompi vastata kysymyksiin kirjallisesti, jolloin heillä olisi ollut useamman kerran mahdollisuus täydentää ajatuksiaan ja selventää vastauksiaan.

Uskottavuutta olemme lisänneet myös suoraan lainauksin. Näin opinnäytetyön lukijan on helpompi päätellä johtopäätösten uskottavuutta ja arvioida sitä, kuinka luotettavasti olemme osanneet tulkita aineistoa. Laadullisen aineiston analyysin luotettavuutta arvioitaessa selkeä ja riittävä dokumentointi antaa lukijalle mahdollisuuden pohtia luokittelulla suoritettua analysoinnin vahvuuksia ja heikkouksia tässä tutkimuksessa. Lukija siis luo arvionsa onnistuneisuudesta raportin, perusteluiden ja riittävän aineiston perusteella. (Vehviläinen-Julkunen 1997: 219–220.) Tulosten luotettavuuteen vaikuttaa oma käsityksemme analysoitaessa aineistoa. Pyrimme analysoimaan aineiston rauhassa ja tarkasti sekä puolueettomasti.

Uskottavuutta voidaan lisätä keskustelemalla tutkittavien henkilöiden kanssa tutkimustuloksista tai keskustelemalla tehdystä tutkimustyöstä sekä tutkimustuloksista työtä tehneiden henkilöiden kanssa. (Kylmä – Juvakka 2007: 128). Tutkittavien kanssa keskustelemista voi olla vaikea toteuttaa opinnäytetyön valmistuttua. Kutsumme haastateltavat opinnäytetyön julkistamistilaisuuteen, jossa aiheesta on mahdollista keskustella.

Vahvistettavuudella tarkoitetaan sitä, että tutkimusprosessi on kirjattu niin, että toinen tutkija voi seurata prosessin kulkua (Kylmä – Juvakka 2007: 129). Tutkimuksen raportin tulee olla selkeä, rajattu ja kirjoitettu niin, että tutkimusta lukeva henkilö pystyy seuraamaan tutkijan päättelyä ja arvioimaan tällä tavoin sitä. Raportin täytyy vakuuttaa lukija tutkijan tekemien ratkaisujen oikeutuksesta, koko tutkimusprosessin luotettavuudesta sekä analysoidessa muodostettujen luokkien perusteluista. (Nieminen 1997: 220.) Prosessin vaiheiden kuvaus sekä tarkoitus ja tavoitteet ovat tärkeä osa luotettavuutta

(Tuomi – Sarajärvi 2009: 142). Kuvasimme tarkasti kaikki prosessin vaiheet ja kirjassimme muistiinpanoja prosessin aikana. Hyödynsimme muistiinpanoja myöhemmissä vaiheissa.

Refleksiivisyydellä tarkoitetaan sitä, että tutkimuksen tekijän tulee olla tietoinen omista lähtökohdistaan. Hänen tulee arvioida omaa vaikutustaan aineistoon, tutkimusprosessiin ja tuloksiin. (Kylmä – Juvakka 2007: 129.) Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta mitattaessa tärkein kriteeri on tutkija itse ja hänen rehellisyytensä. Jokaisen tekemänsä valinnan kohdalla tutkijan on arvioitava luotettavuutta (Vilkka 2005: 158–159.)

Aineistoa kerätessä haastatteleamalla, raportista tulee ilmetä, mitä kysymyksiä tutkittavalle on esitetty. Luotettavuuden kannalta laaja-alaiset kysymykset ovat parempia kuin suppeat ja liian kapealle alueelle osoitetut kysymykset. Suppeat kysymykset vaikeuttavat tutkittavan oman näkemyksen ja kokemuksen esille tuloa. Liika väljyys voi myös olla pahaksi, sillä silloin tutkimusaineistoa kertyy valtavia määriä ja aihe ei ole tarpeeksi selkeästi rajattu. (Nieminen 1997: 217.) Otimme luotettavuuden huomioon laatiessamme haastattelukysymyksiä. Tärkeänä pidimme sitä, että kysymykset eivät ohjailisi tutkittavia tuomaan esille negatiivisia tai positiivisia kokemuksia pelkästään, vaan tutkittavat antaisivat rehellisen oman näkemyksensä tilanteesta ja ilmiöstä. Halusimme kuitenkin mahdollistaa kysymysten tarkentamisen, jotta tutkimusaineistosta saataisiin mahdollisimman edustavaa.

Siirrettävyys tarkoittaa tutkimuksesta saatujen tulosten siirrettävyyttä muihin vastaaviin tilanteisiin. Tutkijan on annettava riittävästi tietoa tutkimukseen osallistuneista henkilöistä ja ympäristöstä. (Kylmä – Juvakka 2007: 129.) Aineisto tulee koota sieltä, missä tutkittava ilmiö esiintyy (Nieminen 1997: 216). Tarkoituksenamme oli saada mahdollisimman paljon tietoa tutkittavasta ilmiöstä. Doulien kokemuksia tutkimme haastatteleamalla doulia, jotka ovat työskennelleet synnytyssalissa. Emme haastatelleet doulia, joilla ei ole kokemusta synnytyssalissa työskentelystä, sillä se olisi vähentänyt työmme luotettavuutta, emmekä olisi saaneet edustavaa aineistoa. Laadullisessa tutkimuksessa ilmiötä pyritään kuvaamaan moninaisesti, kuitenkin tarkoituksena kerätä aineisto vapaaehtoisilta tutkittavilta. Tutkittavia valitessa tulisi kiinnittää huomiota tarkoituksenmukaisuuteen eikä edustuskelpoisuuteen. Tutkimusraportista selviää, minkä periaatteen mukaan tutkittavat on valittu. (Nieminen 1997: 216.) Haastattelimme opinnäytetyötä varten doulia, jotka olivat tutkimuksessa mukana vapaaehtoisesti ja saivat halutessaan keskeyttää tutkimuksen.

Käsitteiden merkitykset ovat tärkeä osa tutkimuksen luotettavuutta. On tarkasti mietittävä, mitä milläkin käsitteellä tarkoitetaan. Sanat eivät siis sellaisinaan ole tärkeitä, vaan niille annettu sisältö merkitsee. (Eskola – Suoranta 2008: 210–211.) Jo alusta asti keräsimme paljon tietoperustaa ja tutkittua tietoa tutkimuksemme ympärille saadaksemme opinnäytetyöstä luotettavan ja uskottavan. Luotettavuutta lisätäksemme luimme molemmat kaikki tutkimukset. Tutkimukset olivat englanninkielisiä, joten olemme kääntäneet tutkimukset suomeksi. Kääntämisessä voi olla tulkintaeroja, joten tämä heikentää luotettavuutta.

Määrittelemällä tutkimukseen liittyviä käsitteitä pystyimme varmistamaan opinnäytetyömme ymmärrettävyyden ja sitä kautta lisäämään opinnäytetyön luotettavuutta. Teoriapohjaa hankimme hakemalla tutkimuksia luotettavista tiedonhakupalveluista. Käyttämämme tutkimukset ja lähteet ovat löydettävissä uudelleen lähdetietojen avulla. Tutkimuksen toteutuksen tueksi olimme perehtyneet tutkimuksen menetelmäkirjallisuuteen. Menetelmäkirjallisuuden avulla saimme selkeän kuvan siitä, millä tavalla lähdemme haastattelututkimusta tekemään.

Luotettavuutta heikentävä asia opinnäytetyössämme on aineistonkeruuseen käytetyn yhden kysymyksen epätarkkuus. Kysymys on huonosti kohdistettu aiheeseen, eikä suoraan tarkoituksenmukainen. Kysymys on kohdistettu enemmänkin doulan omaan työhön vaikuttaviin asioihin eikä suoranaisesti yhteistyöhön doulan ja kätilön välillä. Onnekksemme haastateltavien kokemukset liittyivät kuitenkin käytäntöjen kautta yhteistyöhön, joten aineisto ei mennyt täysin hukkaan.

Suoritimme koehaastattelun arvioidaksemme haastattelun toimivuutta ja harjoitellaksemme nauhurin käyttöä mahdollisimman autenttisessa tilanteessa. Luotettavuutta voidaan ajatella heikentävän kokemattomuutemme tutkimustyön tekemisessä. Meillä ei myöskään ollut aiempaa kokemusta haastattelemisesta.

6.4 Jatkotutkimusaiheet

Olisi tärkeää kehittää selvä ohjeistus siitä, mitä doulan työnkuvaan kuuluu ja mitä ei. Ohjeistuksesta hyötyisivät sekä doulat että kätilöt. Doulan työnkuva on ajoittain koettu epäselväksi, ja selkeiden rajojen puuttuminen on voinut vaikuttaa yhteistyöhön heikentävästi. Yhteistyön kuvataan olevan hyvää etenkin silloin kun kätilö tuntee doulan roolin

ja tietää, mitä doulat osaa tai voi tehdä. Doulan ja kätilön selkeät roolijaot auttavat myös synnyttäjää. Synnyttäjän tukeminen on mahdollisimman hyvää ja aukotonta silloin, kun työnkuvat ovat tuttuja. Yhteistyötä voisikin tulevaisuudessa tutkia synnyttäjän näkökulmasta, kuten Papagni ja Buckner (2016: 11–18) tutkivat Alabamassa.

Doulan ja kätilön yhteistyötä on tutkittu Suomessa vasta vähän, joten jatkotutkimusaiheita nousee esille useita. Mielenkiintoista olisi tutkia doulan ja kätilön yhteistyötä havainnoimalla heidän työtään synnytyssalissa, mikä käytännössä vaatisi paljon resursseja. Olisi myös mielenkiintoista tutkia yhteistyön toimivuutta pääkaupunkiseudun ulkopuolella, sillä pääkaupunkiseudulla doulat ovat melko tuttu ilmiö synnytyssairaaloissa. Myös koko Suomen kattava tutkimus, jossa vertailtaisiin maakuntakohtaisia eroja, olisi mielenkiintoinen. Etenkin pääkaupunkiseudulla myös kotisynnytykset ovat yleistyneet viime vuosina, joten voisi olla hyödyllistä tutkia doulan ja kätilön rooleja kotisynnytyksissä.

Doulan ja kätilön yhteistyöstä voisi tehdä myös toiminnallisia tutkimuksia, esimerkiksi yhteistapaamisten tai -koulutusten avulla. Tapahtuman jälkeen yhteistyön merkittävyyttä voisi arvioida erilaisin menetelmin. Tulevaisuudessa voisi laatia yhteistyötä ohjaavia sääntöjä, ohjeistuksia tai oppaita. Mahdollisia töitä tulisi arvioida ja tarvittaessa kehittää.

Opinnäytetyön tutkimustuloksia toivotaan hyödynnettävän doulien ja kätilöiden yhteistyön kehittämisessä niin pääkaupunkiseudulla kuin muissa synnytyssairaaloissa ympäri Suomea.

Lähteet

Akhavan, Sharareh – Lundgren, Ingela 2012. Midwives' experiences of doula support for immigrant women in Sweden – A qualitative study. *Midwifery* 28 (1). 80–85.

Ammattioikeudet 2008. Valvira. Verkkodokumentti. <<http://www.valvira.fi/terveydenhuolto/ammattioikeudet>>. Luettu 2.11.2015.

Ballen, Lois Eve – Fulcher, Ann J. 2006. Nurses and Doulas: Complementary Roles to Provide Optimal Maternity Care. *Journal of Obstetric, Gynecologic, & Neonatal Nursing* 35 (2). 304–311.

Davis, Elizabeth – Pascali-Bonaro, Debra 2010. *Orgasmic Birth*. New York: Rodale Press.

Doula 2015. Ensi- ja turvakotien liitto. Verkkodokumentti. <<http://www.ensijaturvakotienliitto.fi/tyomuodot/ensikodit-ja-muu-vauvaperhetyo/doula/>>. Luettu 24.10.2015.

Doula - stödperson vid förlossningen 2015. Folkhälsan. Verkkodokumentti. <<http://www.folkhalsan.fi/doula>>. Luettu 24.10.2015.

Doula - synnytystukihenkilötoiminta 2014. Lahden ensi- ja turvakoti ry. Verkkodokumentti. <<http://www.lahdenensijaturvakoti.fi/doula.php>>. Luettu 9.3.2015.

Doula-toiminta 2015. Mannerheimin lastensuojeluliiton Hämeenlinnan yhdistys. Verkkodokumentti. <<http://hameenlinna.mll.fi/toimintakalenteri/doula-toiminta/>>. Luettu 2.11.2015.

Green, Jeanne – Hotelling, Barbara A. 2014. Healthy Birth Practice #3: Bring a Loved One, Friend, or Doula for Continuous Support. *The Journal of Perinatal Education* 23 (4). 194–197.

Helasterä, Outi 2015. Hyvä syntymä, hyvä synnytyskokemus. Aktiivinen synnytys ry. Verkkodokumentti. <<http://www.aktiivinensynnytys.fi/index.php/mita-on-aktiivinen-synnytys/163-hyva-syntyma-hyva-synnytyskokemus>>. Luettu 9.3.2015.

Hellsten, Jenna – Jokinen, Jannica 2014. Kätilön ja doulan yhteistyö synnytysosastolla. Opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveysala. Hoitotyön koulutusohjelma.

Hirsjärvi, Sirkka – Hurme, Helena 2008. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, Sirkka – Remes, Pirkko – Sajavaara, Paula 1997. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hodnett, Ellen – Gates, Simon – Hofmeyr, Justus – Sakala, Carol 2013. Continuous support for women during childbirth (Review). Cochrane Collaboration.

Kankkunen, Päivi – Vehviläinen-Julkunen, Katri 2013. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Koumouitzes-Douvia, Jodi - A. Carr, Catherine 2006. Women's Perceptions of Their Doula Support. The Journal of Perinatal Education 15 (4). 34–40.

Kuula, Arja 2011. Tutkimusetiikka. Jyväskylä: Bookwell Oy.

Kylmä, Jari – Juvakka, Taru 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.

Kättilöliiton lausunto doulakoulutuksen sisällöstä 2012. Doulakka. Verkkodokumentti. <<http://www.doulakka.fi/index.php/doulakoulutus-2/41-doulakoulutuksen-sisalto>>. Luettu 3.3.2015.

Kättilötyö 2015. Metropolia. Verkkodokumentti. <<http://www.metropolia.fi/haku/koulutus-tarjonta-nuoret-sosiaali-ja-terveysala/hoitotyö-katilo/>>. Luettu 3.3.2015

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 28.6.1994/559.

Latvala, Eila – Vanhanen – Nuutinen, Liisa 2003. Laadullisen hoitotieteellisen tutkimuksen perusprosessi: sisällön analyysi. Teoksessa Janhonen, Sirpa – Nikkonen, Merja (toim.) Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä. Helsinki: WSOY. 21–43.

Leino-Kilpi, Helena 2014. Hoitotyöntekijä ja tutkimusetiikka. Teoksessa Leino-Kilpi, Helena; Välimäki, Maritta (toim.): Etiikka hoitotyössä. Helsinki: Sanoma Pro Oy. 361–378.

Metsämuuronen, Jari 2006. Metodologian perusteet ihmistieteissä. Teoksessa Metsämuuronen, Jari (toim.): Laadullisen tutkimuksen käsikirja. Helsinki: International Met-help Ky. 16–77.

Mikä on doula? 2015. Suomen doulat ry. Verkkodokumentti. <<http://suomendoulat.fi/>>. Luettu 24.10.2015.

Nieminen, Heli 1997. Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuus. Teoksessa Paunonen, Marita – Vehviläinen – Julkunen, Katri. Hoitotieteen tutkimusmetodiikka. Juva: WSOY. 215-221

Paanen, Ulla Kristiina 2013. Johdatus kättilötyöhön. Teoksessa Paanen, Ulla Kristiina – Pietiläinen, Sirkka – Raussi-Lehto, Eija – Väyrynen, Pirjo – Äimälä Anna-Mari (toim.): Kättilötyö. Helsinki: Edita. 16-38.

Pajukangas, Maija 1996. Suomen kättilöliitto. Verkkodokumentti. <<http://www.suomen-katiliitto.fi/katilon-tyo>>. Luettu 3.3.2015.

Papagni, Karla – Buckner, Ellen 2006. Doula Support and Attitudes of Intrapartum Nurses: A Qualitative Study from the Patient's Perspective. The Journal of Perinatal Education 15 (1). 11–18.

Raussi-Lehto, Eija 2007. Syntymän hoidon toteutus. Teoksessa Paanen, Ulla Kristiina – Pietiläinen, Sirkka – Raussi-Lehto, Eija – Väyrynen, Pirjo – Äimälä Anna-Mari (toim.): Kättilötyö. Helsinki: Edita. 236-268.

Ruusuvuori, Johanna - Tiittula, Liisa 2005. Tutkimushaastattelu ja vuorovaikutus. Teoksessa Ruusuvuori, Johanna - Tiittula, Liisa (toim.): Haastattelu: tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino. 22–56.

Siivola, Marjaana 2015. Doulan toimenkuva. Suomen Doulat ry. Verkkodokumentti. <<http://suomendoulat.fi/doulan-toimenkuva/>>. Luettu 3.3.2015.

Stevens, Jeni – Dahlen, Hannah – Peters, Kath – Jackson, Debra 2011. Midwives' and doulas' perspectives of the role of the doula in Australia: A qualitative study. *Midwifery* 27 (4). 509–516.

Synnytysdoulaperuskurssi 2015. Doulakka. Verkkodokumentti. <<http://www.doula.fi/index.php/doulakoulutus-2/peruskurssi>>. Luettu 2.4.2015

Tuomi, Jouni – Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Vehviläinen-Julkunen, Katri 1997. Hoitotieteellisen tutkimuksen etiikka. Teoksessa Paunonen, Marita – Vehviläinen-Julkunen, Katri (toim.): *Hoitotieteen tutkimusmetodiikka*. Juva: WSOY. 26-33

Vilka, Hanna 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Tammi

What is a doula? 2005. DONA international. Verkkodokumentti. <<http://www.dona.org/mothers/index.php>>. Luettu 2.11.2015.

Saatekirje

Helsinki 23.9.2015

Hyvä doula

Haluaisimme kuulla kokemuksiasi doulan ja kättilön välisestä yhteistyöstä synnytyssalissa.

Olemme neljännen vuoden kättilöopiskelijoita Metropolian Ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyötä doulien ja kättilöiden yhteistyöstä synnytyssalissa, doulien näkökulmasta. Opinnäytetyön tavoite on kerätä kokemustietoa aiheesta, jotta yhteisten sääntöjen ja käytäntöjen laatiminen sekä käyttöönotto olisivat mahdollisia. Opinnäytetyö valmistuu joulukuussa 2015. Tulokset esitellään kättilöopiskelijoille suunnatuilla Kättilökahveilla, joiden tarkempi ajankohta tiedotetaan myöhemmin. Opinnäytetyön tuloksia on mahdollista tulevaisuudessa käyttää pohjana kättilöiden ja doulien yhteistyön kehittämisessä.

Opinnäytetyön aineisto kerätään haastattelun avulla, ja pyydämme teitä osallistumaan haastatteluun. Etsimme haastateltavaksi 5 doulaa, joilla on kokemusta synnytyssalissa doulaamisesta. Haastattelu toteutetaan avoimena puhelinhaastatteluna. Puhelinhaastattelun ajankohta voidaan sopia molempien aikataulujen mukaisesti. Haastatteluun osallistuminen on vapaaehtoista. Haastatteluaineisto käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti, henkilötiedot eivät tule esille.

Haastattelukysymykset:

Kuvaile kättilön ja doulan välistä yhteistyötä synnytyssalissa

Kuvaile sairaaloiden käytäntöjen vaikutusta työhösi synnytyssalissa

Miten mielestäsi doulan ja kättilön yhteistyötä tulisi kehittää?

Ohessa lähetämme suostumuslomakkeen. Jos osallistutte haastatteluun, pyydämme teitä täyttämään suostumuslomakkeen ja palauttamaan sen kirjekuoressa. Mikäli ilmenee kysyttävää tutkimuksesta, niin vastaamme kysymyksiinne mielellämme.

Suostumus haastatteluun

23.9.2015

Doulan ja kätilön yhteistyö synnytyssalissa - doulien kokemuksia

Pyydämme Teitä osallistumaan haastatteluun, jonka avulla keräämme tietoa doulien ja kätilöiden yhteistyöstä synnytyssalissa. Opinnäytetyössämme haastatteleamme pääkaupunkiseudun doulia, joilla on kokemusta synnytyssalissa doulaamisesta.

Haastatteluun osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Haastateltavalla on täysi oikeus keskeyttää tutkimukseen osallistuminen missä tahansa vaiheessa. Tutkimuksesta kieltäytymistä tai tutkimuksen keskeyttämistä ei tarvitse erikseen perustella. Mikäli keskeytätte tutkimuksen, jo kerätyt tiedot voidaan kuitenkin käyttää osana opinnäytetyönäinestoa.

Haastattelu nauhoitetaan ja sen jälkeen kirjoitetaan puhtaaksi. Missään vaiheessa haastateltavien nimet, tai muut henkilötiedot eivät tule esille. Haastatteluja lukevat vain opinnäytetyön tekijät. Raportoidessamme haastatteluista, saatamme käyttää suoria lainauksia haastatteluista. Opinnäytetyötä varten tehtävä aineistonkeruu perustuu luottamukseen. Haastattelujen analysoinnin jälkeen tutkimusmateriaali sekä haastattelun nauhoitteet hävitetään.

Lisätietoja antavat:

Tia Halme p. 044970XXXX tia.halme@metropolia.fi

Iina Muikku p. 050919XXXX iina.muikku@metropolia.fi

Opinnäytetyötä ohjaa:

lehtori Pirjo Koski p. 040630XXXX pirjo.koski@metropolia.fi

Minä _____ suostun haastateltavaksi

Paikka: _____ Aika: _____

Allekirjoitus: _____

HAASTATTELURUNKO

Metropolian Ammattikorkeakoulu, hoitotyön koulutusohjelma, kätilötyö
Opinnäytetyön haastattelurunko, syksy 2015

Haastateltava:

Haastatteluajankohta:

Haastattelija:

Taustatiedot:

- Nimi
- Synnytyssalissa työskentelyjen määrä
- Työura vuosina
- koulutus
  - lisäkoulutukset, seminaarit

1. Kuvaile doulan ja kätilön yhteistyötä synnytyssalissa
2. Kuvaile sairaaloiden käytäntöjen vaikutusta työhösi synnytyssalissa
3. Miten mielestäsi doulan ja kätilön yhteistyötä tulisi kehittää?